

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2025

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 1 mars 2025

Årgång 91

ISSN 0015-4431

Förbundets Högste Beskyddare:

Amiral H.M. Carl XVI Gustaf

Rikshedersordförande:

Konteramiral Johan Norlén, Marinchef

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Ingmar Elofsson – ingmar.elfsson@flottansman.se

Tel: 076-800 1600

Blåportshöjden 2E, 371 56 KARLSKRONA

GRAFISK FORMGIVARE:

Thomas Engevall – thomas.engevall@flottansman.se

Tel: 070-588 7589

Junibacken 9, 135 54 TYRESÖ

TRYCKERI: Åtta45, Järfälla

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 250 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 80 kronor.

ANNONSER:

Kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren alt:

E-post: annonser@flottansman.se

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 076-7786870 (använd e-post i första hand)

Öppet tisdagar 09-11

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRO- & BANKGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4 (plusgiro)

Stora Tratten: 827-7071 (bankgiro)

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall

Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Lars Sager

Tel: 070-811 81 02

Förbundssekreterare:

Krister Hansén tel 070-381 03 12

kristerh@flottansman.se

Kanslichef: Vakant

Tel kansliet: 076-778 68 70

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktören har ordet.....	4
Fjärde sjöstridsflottiljen	6
Blå-grön utbildning.....	8
Besök på jagaren Småland.....	10
SSN-23 Jimmy Carter	12
Flottans Män fyller 90 år.....	15
Den okände sjömannen	18
Stockholms sjöförsvaret – del 1	20
Ingeborg är ny chef för Västernorrlandsgruppen	24
Historisk svensk styrka eskorterad till Lettland.....	26
Välkommen till Ronneby och Ronneby Brunn för Riksårsmötet 2025.....	28
Fortsatt bra resultat för tidskriftsfonden!	30
Välkommen till Riksårsmötet i Ronneby.....	31
Tillbaka efter 30 år.....	36
Mardröm på havet för estniska flyktingar.....	38
Korvetten Visby ansluten till Natos stående styrka.....	40
Inifrån U137 – Besedins egen berättelse	42
Välkommen till STORA TRATTEN.....	44
Materielnyheter	46
Lokalföreningarna informerar.....	47
In memoriam.....	57
Födelsedagar, Vi hyllar	58
Nya medlemmar.....	59
Debattinlägg: Flottans Män - Vårt namn då, nu och i framtiden	60
Riksförbundets ordförande svarar: Ur kurs?.....	61
Avlidna kamrater.....	62
Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar	63

Omslagsbild: HMS *Härnösand* var med och skrev historia genom att vara en del av den operation som syftade till att en svensk mekaniserad bataljon på ett säkert sätt kunde transporteras från Sverige till Lettland tillsammans med helikoptrar från Tredje Helikopterskvadronen. Foto: Ola Jacobsen/Försvarsmakten

Baksida: HMS *Ulvön* ingår i Natos stående minröjningsstyrka SNMCMG1 (Standing Naval Mine Counter Measure Group). HMS *Ulvön* lämnade Karlskrona med sedvanlig "långreserutin" med korum och möjlighet för anhöriga att komma ombord och följa losskastningen. Fr.v. Styrkechefen för SNMCMG1 kommendörkapten Erik Kockx, marinchefen konteramiral Johan Norlén och fartygschefen örlogskapten Mathias Hagberg. "Vi försvarar inte längre bara Sverige, vi försvarar också våra allierade", säger Norlén. Foto: Ingmar Elofsson

+1100 & 90

När detta nummer av vår tidskrift "Flottans Män" har landat i brevlådorna har det gått mer än 1100 dagar sedan Ryssland påbörjade sitt anfallskrig mot Ukraina. Ukraina som med en obändig motståndsvilja och omfattande stöd från "väst" fortsatt står emot.

Intåget av Trump-administrationen i USA har dock ställt mycket av enigheten från väst på ända och än den ena, än den andra märkligheten från USA radar upp sig framför våra ögon. Senast igår när President Trump och vicepresident Vance gemensamt rök ihop i ett storgräl med Ukrainas president Zelenskyj i Vita husets "Oval Office" inför TV-kamerorna och världen

Entydigt är dock att vårt eget försvar fortsatt behöver stärkas rejält och det gäller inte minst när det gäller marinen. De större systemen tar dock flera år att få fram och om vi skulle beställa de kommande fartygen av Luleåklass i morgon så skulle nog ändå inget hinna vara operativt före år 2030, även om något fartyg ändå kan vara sjösatt. Det gäller därför att maximera förmågorna med det vi redan har och också att komplettera med sådan utrustning, vapen och ammunition som kan levereras snabbt. Men, det kommer också att krävas en rejäl utökning av de personella resurserna för att kunna skapa dubbla besättningar och uthållighet i systemet. Nya sätt som snabbare än idag leder fram till krigsplaceringsbara och användbara sjömän, soldaterspecialistofficerare och officerare krävs samt ett ökat utnyttjande av civil personal till en rad befattningar som inte kräver militär kompetens eller status.

Kan vi inom Flottans Män göra något för att hjälpa till med detta? Ja, att hoppas på nya sjökommenderingar för vår egen del är nog att hoppas på för mycket men vi kan alla öka våra ansträngningar att sprida det marina budskapet i samhället och ta varje chans att peka på skälen varför vi behöver en stark marin. Den senaste tidens många kabelbrott i Östersjön och andra märkligheter som händer är ingen slump. Nato har i sammanhanget startat operationen *Baltic Sentry* för att övervaka och avskräcka från fortsatt sabotage på den infrastruktur som återfinns på havsbotten.

För den som undrar så är det så att det i princip aldrig händer att en kabel bara "går av" sådär av sig själv. En av de färgstarkare maskincheferna på 13.patrullbåtsdivisionen blev på 80-talet legendarisk när han vid sin gård provsköt tjänstepistolen. Han siktade inte på något speciellt utan drog iväg ett skott snett upp i luften. Det kom sig inte bättre än att han klippte av "noll-ledaren" på den inkommande strömkabeln till huset med skottet. När elverket (eller vilka det nu var) kom för att reparera sa han lakoniskt om strömkabeln "-den bara gick av." Pistolen som också "bara gick av" sa han inget om.

Till det kommer också utökade uppgifter inom Nato att svara för sjöfartsskydd och skydd av logistikförsörjning till Baltikum såväl i fredstid som i en eventuell väpnad konflikt mellan Nato och Ryssland. Sällan har

motiven för en stärkt marin varit så tydliga som nu.

Det har också gått 90 år sedan Flottans Män bildades i Stockholm den 7 maj 1935. Det är värt att fira och jag rekommenderar alla Lokalföreningar att i någon form genomföra en aktivitet som påminner om vårt grundande. Några av föreningarna fyller ju också jämnt i år (Sockholm 90, Södertälje 80 och Härnösand 35), stort grattis även till er! Vårt Riksmöte (11-13/5) äger rum i omedelbar anslutning till den egentliga födelsedagen och jag rekommenderar er alla att anmäla er till mötet på Ronneby Brunn (se mittuppslaget).

Det har alla förutsättningar att bli en trevlig tillställning för oss alla och även ett tillfälle att bygga vidare från inför 100-årsjubileet om tio år!

Det är då också dags för att rösta (första gången av två) om den stadgeändring som, om den går igenom, kommer att innebära ett namnskifte från *Flottans Män* till *Föreningen Marinkamraterna*, i daglig tal "Marinkamraterna". Jag är medveten om att diskussionerna pågår såväl för som emot ett namnskifte. Förbundsstyrelsens argument är väl beskrivna i förra numret av vår tidskrift – har ni inte läst det så gör det igen. Viktigt är dock att det ställningstagande som respektive LoF gör inför omröstningen grundar sig på korrekta fakta så läs gärna debatten mellan LoF Norrtälje och mig på sidorna 60-61 i detta nummer.

Efter ett tips av en amiralskollega kunde jag inte låta bli att rådfråga tidens nya orakel "Chat GPT" kring namnfrågan och fick följande svar:

Namnet Flottans Män kan uppfattas som exkluderande eftersom det explicit refererar till "män" och enbart till "flottan", trots att marinen inkluderar både kvinnor och andra delar som amfibiekåren. Om organisationen vill signalera att den riktar sig till hela marinen och alla kön, skulle ett mer inkluderande namn kunna vara mer lämpligt. Alternativt kan organisationen behålla namnet men komplettera det med en tydlig kommunikation om att det är öppet för alla. Men om syftet är att verkligen spegla en modern och inkluderande identitet, kan en namnändring vara värd att överväga. Möjliga alternativ kan vara Flottans Kamrater, Marina Kamrater eller Sjöförsvarets Vänner.

Chat GPT:s mellanalternativ, *Marina Kamrater*, ligger nära det som kommer att föreslås: *Föreningen Marinkamraterna*. Men Artificiell Intelligens har inte rösträtt, utan det sköter Lokalföreningarna galant. Väl mött i Ronneby!

Thomas
Engvall

Redaktören har ordet

Julhelgerna är sedan några månader tillbaka avverkade och det som satt avtryck, förutom det traditionella julfrändet så är det satiren och SVT:s julsatsning ”Whiskey on the Rocks”. Många har reagerat, inte minst många av våra läsare och medlemmar som var med i främsta ledet i olika positioner under händelserna. Det var en allvarlig situation med en kärnvapenbestyckad ubåt som stod på grund i svenskt skyddsområde i oktober 1981 och som mer eller mindre skojadades bort i serien.

Det Karlskronabaserade förlaget Ranunkeln vill nu berätta om verkligheten bakom händelsen och producerar en dokumentär i tre delar kring U 137 och händelserna runt detta, den har namnet ”U137 – Vi som höll gränsen”. Materialet bygger på djupintervjuer med ett 60-tal personer vilka alla deltog i verksamheten. Dessa personer kommer från alla tre vapengrenarna och deltog i verksamheten i olika roller. Detta ger förstahandsuppgifter på händelser och annat som aldrig tidigare offentliggjorts. Syftet är att förmedla en verklig bild från de som arbetade aktivt med verksamheten. Privata bilder, arkivbilder och aktuella drönbilder utgör en del av de tre 44-minutersfilmerna. Förlaget har även gett ut flera böcker i ämnet. Andra nyskrivna böcker i ubåtsfrågan finns också att tillgå och en av dem kan du se en annons för längre fram i tidskriften.

Föreningen Flottans Mäns bildades den 7 maj 1935 och det årliga Riksårsmötet får betraktas som vår högtidsdag. I år firar föreningen sin 90-årsdag vilket sammanfaller i stort sett med Riksårsmötet som genomförs på Ronneby Brunn den 11 till 13 maj. Föreningens historik finns på vår hemsida. I år genomförs vi

Riksårsmötet på landbacken och det finns då möjlighet för er medlemmar att delta i hela eller delar av Riksårsmötet allt enligt eget önskemål. För vidare information se mittuppslaget i tidskriften och på vår hemsida.

I detta nummer börjar vi även med en artikelserie om sjöförsvaret av huvudstaden Stockholm. Här kommer du att kunna följa den marina utvecklingen fram till dags dato. Den är läsvärd och viktig för att känna till vår marins historia även i ett vad vi kan kalla lokalt perspektiv. Respektive artikel i tidskriften är ett sammandrag och på vår hemsida kan du ta del av en fyligare version.

Svenska Flottans Reservofficersförbund som numera heter Svenska Marinens Reservofficersförbund, SMRO, har startat en lokalförening i Karlskrona. Det går bra att vara passiv medlem och som medlem får du tidningen Reservofficeren och även Försvarets Forum. Två tidningar som speglar den aktuella verksamheten i Försvarmakten. Läs mer längre fram i tidskriften.

Ingmar Elofsson

E-post: ingmar.elfsson@flottansman.se

Tfn: 076-800 1600

Utgivning och manusstopp för tidskriften är fasta tider året runt och den 10:e för lokalförening och den 15:e för övrigt material. För de närmaste två numren gäller följande:

Nr 2 2025; Manusstopp 10 respektive 15 maj februari och utgivning andra halvan av juni.

Nr 3 2025; Manusstopp 10 respektive 15 augusti och utgivning andra halvan av september.

Arbete med dokumentären ”U137 – Vi som höll gränsen” som ger en bild av som verkligen hände och med de som verkligen var med i oktober 1981. Foto: Förlaget Ranunkeln

**SÖK EKONOMISKT UNDERSTÖD
ELLER
STIPENDIUM FÖR STUDIER FRÅN SEU –
SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA
UNDERSTÖDSFOND!**

Destinatärer som är i ekonomisk kris av något slag eller som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop är varmt välkomna att söka ekonomiskt understöd från SEU. Det kan också röra sig om exempelvis tandläkarkostnader, kostnader för mediciner eller för andra större utgifter. Varje ansökan behandlas individuellt och konfidentiellt av stiftelsen.

Därutöver så ger stiftelsen också stipendier för studier vid läroanstalt, främst för högre studier vid universitet och högskola, såväl i Sverige som utomlands. Stipendier ges även för grundskolelever för studier vid annan ort eller t.ex. sommarläger av olika slag.

VEM KAN SÖKA?

Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg. **Samt äkta make/maka, änkor/änkemän, barn och efterlevande** till Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid ovan nämnda sällskap.

Ansökan skickas till per mejl till: kansli@soss.se

samt med vanlig post till: SEU C/O DVÖ, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Ansökningshandlingar återfinns på www.soss.se

Frågor ställs till: kansli@soss.se

Ansökningar mottages året runt.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Fjärde sjöstridsflottiljen

4.sjöstridsflottiljen – i tiden

Den 1 september 2024 tog jag befälet över 4.sjöstridsflottiljen efter att ha tjänstgjort vid den svenska Nato-representationen i Bryssel vid Natos högkvarter under tre år. En resa där vi tog oss från partnarnation till allierad. Naturligtvis en unik, stimulerande men också bitvis frustrerande resa. Min bakgrund från 1993 och framåt återfinns huvudsakligen inom sjöminröjningsförbanden med olika sidospår fram till 2019 när jag lämnade 3.sjöstridsflottiljen i Karlskrona som avgående divisionschef för 33.minröjningsdivisionen för tjänstgöring vid dåvarande insatsstabens planeringsavdelning J5.

Att få ansvaret för en av marinens två sjöstridsflottiljer för att vidmakthålla och utveckla sjöstriden är en stor uppgift varför enkelhet och logik är väsentligt för att inte tappa fokus. Omvärldsutvecklingen, de svenska säkerhetspolitiska ambitionerna och tydlig styrning från överbefälhavaren och marinchefen till mig som flottiljchef gör arbetet enklare utifrån att förstå vad som är viktigt och vad som ska åstadkommas inom vilka tidsperioder. Å andra sidan har Försvarmakten och inte minst marinen ett utgångsläge utifrån ett mer än 20 år gammalt arv som samtidigt behöver hanteras och åtgärdas. Det väl använda ordet balans är viktigt men en utmaning att uppnå när mycket behöver hända samtidigt och tiden är knapp. Min uppfattning är att det är viktigare än någonsin att förstå vad som ska produceras och vad som uppnås i vilken tidsperiod för att skapa de bästa produktionsförutsättningarna. Inte minst för att över överskådlig tid kunna fortsätta med tillräcklig intensitet utan att redan i gråzonen kulminera. Förutsättningarna för att skapa tillräckliga möjligheter ändrades fundamentalt den 7 mars 2024 när Sverige klev in som allierad i Nato.

För 4.sjöstridsflottiljen innebär det i ena änden inte särskilt mycket men i andra änden väsentligt förändrade förutsättningar. Marinen och därmed 4.sjöstridsflottiljen tar sig an uppgiften med analyser för att förstå hur vi ska använda våra resurser klokt och tillräckligt för att just balanserat uppnå det som efterfrågas. Sjögång, den svarta natten och striden ombord eller i djupet är lika oavsett var fartyg och EOD-personal befinner sig men sammanhanget, effekterna av det vi gör och möjligheterna att påverka motståndaren är i en helt annan dimension än tidigare. Vi har, inte minst, en mental resa framför oss som är en naturlig del av det vi ofta beskriver som interoperabilitet.

För att möta de nödvändiga säkerhetspolitiska ambitionerna stärks nu Försvarmaktens förmåga att genomföra huvuduppgiften, dvs att försvara Sverige och allierade mot väpnat angrepp. För 4.sjöstridsflottiljen innebär det inte minst ett intensifierat arbete att på så kort tid som möjligt kontrollerat öka personalvolymerna

för att dels bemanna våra stående krigsförband men också att säkerställa bemanning vid staber nationellt och internationellt. Tillväxten både avseende materiel med tillförda fartygstyper och behovet av en solid produktionsapparat samtidigt som resurserna används i insatser och operationer är minst sagt en balansakt. Det är också nu grunden för det som är nödvändigt inom bara ett par år läggs. Det finns inte utrymme att misslyckas då konsekvenserna och riskerna kan bli alltför stora. En ökad värnpliktsvolym ger oss bättre förutsättningar till uppfyllnad men framför allt rekrytering in i yrket.

4.sjöstridsflottiljens resa i en ny kontext har precis börjat, det ligger stora uppgifter framför oss men det finns också en god planering. En tydlig målbild med en stark målmedvetenhet kommer att ta oss in i ett läge där uppgifter och resurser är i bättre balans. Det kommer att kosta det vi brukar beskriva som blod, svett och tårar men vi kommer att komma dit. Vi kommer alltid att efter bästa förmåga med det vi har leverera det som marinen behöver. Personalen vid 4.sjöstridsflottiljen gör varje dag ett fantastiskt arbete i att vidmakthålla och utveckla krigsförbanden.

Övning inom Nato

I mitten av oktober övade stora delar av marinen på syd- och ostkusten, koncentrerat till Blekinge skärgård och Hanöbukten. Förutom Sverige deltog fartyg från Tyskland Finland och Norge. I övningen ingick 3.sjöstridsflottiljen, 4.sjöstridsflottiljen, Marinbasen, Marinstaben, Flygstaben, Blekinge flygflottilj, Helikopter-skvadronen i Ronneby samt allierade nationer.

Övningen fokuserade på ytstrid, luftförsvar samt minröjning under lufthot. Trots stundtals hårda vindar och nedsatt sikt kunde övningen genomföras med gott resultat och svenska och utländska deltagare var nöjda.

Martin Göth
Kommendör

Kommendör Martin Göth

En del av naturens tystnad

Våra banbrytande innovationer är en del av försvarets förmåga att inte synas eller höras – när det verkligen behövs

SAAB | En del av Sverige

saab.com/endelav

Blå-grön utbildning

Sedan 2023 genomför de värnpliktiga som utbildas mot Fjärde sjöstridsflottiljen sina tre första månader av värnplikten, den grundläggande militära utbildningen (GMU), i Stockholms amfibieregementes, Amf 1, regi.

De utbildas av ett instruktörslag med personal från Stockholms amfibieregemente och Fjärde sjöstridsflottiljen.

- Stockholms amfibieregemente är otroligt duktiga på grundläggande soldatutbildning. Det är en superresurs att de utbildar våra sjömän, säger löjtnant Anna Lissner, chef för 26:e pluton på utbildningskompaniet, Amf 1. Normalt arbetar hon som navigationsbefäl ombord korvetten HMS *Gävle*, men under ett år genomför hon tillsammans med flera kollegor ett så kallat bemanningsuppdrag på utbildningsbataljonen på Amf 1.

- Flottan och Amfibiekåren arbetar på ganska olika sätt. Det är olika typer av ledarskapsutmaningar ombord till sjöss och för en pluton i land. Genom att arbeta tillsammans får Amfibiekåren och Flottan en annan förståelse för varandra säger Anna Leisner.

Även för officerarna på utbildningsbataljonen på Stockholms amfibieregemente har det varit en omställning att utbilda flottister. - Sjömännen har en annan kravprofil än amfibiesoldater, inte minst vad gäller fysiken. Därför har vi tillsammans med Försvarshälsan här på Berga anpassat utbildningen så att den möter kraven som sjömännens befattningar innebär, säger löjtnant Tommy Nyssönen, ställföreträdande kompanichef för Andra utbildningskompaniet.

Värnpliktiga samlas för genomgång av förmiddagens skjutövning på Vaddö.

Medan unga sjöofficerare oftast går rakt in en navigationsbefattning och till exempel kör en korvett eller ett minröjningsfartyg, får en nybakad fänrik på Stockholms amfibieregementes utbildningsbataljon ansvar för att hålla utbildning för upp till 40 värnpliktiga.

Löjtnant Anna Lissner, chef för 26:e pluton på Amf 1 utbildningskompani med grundplacering som navigationsbefäl på HMS Gävle.

- En av de stora fördelarna med ett mixat instruktörslag är att kompetensen kring fälttjänst finns på Amf, medan förståelsen för de värnpliktigas framtida befattningar finns hos Fjärde sjöstrid, säger Tommy Nyssönen.

För Magnus Ström, flottiljförvaltare på Fjärde sjöstridsflottiljen med ansvar för flottiljens värnpliktiga, har upplägget varit lyckat på flera sätt.

- Rekordmånga från den första kullen som gjorde GMU hos Amf 1 tog anställning på våra fartyg. Det var en effekt av flera faktorer, men jag är övertygad om att en väl genomförd GMU här på Haninge garnison hade stor betydelse, säger Magnus Ström.

Fjärde sjöstridsflottiljen stödjer Stockholms amfibieregemente med instruktörer genom bemanningsuppdrag under den grundläggande militära utbildningen

- Det är en fördel för våra officerare som har bemanningsuppdrag som instruktörer under grundutbildningen, att de kan bo kvar hemma i Stockholmsområdet under GMU-periodens tre månader. Tidigare fick de veckopendla till Karlskrona under både GMU och befattningsutbildningen, säger Magnus Ström.

Chefen för 26:e utbildningspluton, Anna Lissner, ser även andra fördelar. Med det här upplägget får våra värnpliktiga möjlighet att uppleva två militära världar. Dessutom bygger det blågröna nätverk inom instruktörslaget, vilket i sin tur bidrar till att bygga en starkare marin, säger hon.

Text och foto:

Ola Jacobsen

T.h. (överst) flottiljförvaltare Magnus Ström, Fjärde sjöstridsflottiljen samt löjtnant Tommy Nyssönen, stf kompanichef för Andra utbildningskompaniet, Amf 1.

Besök på jagaren Småland

Flottans Män Västerås anordnade i mitten av augusti en studieresa till Göteborg. Efter en morgontidig tågresa från Västerås inkvarterade vi oss för två nätter på GM Hotel Astoria, ett fartygshotell, ganska centralt beläget. Vi blev totalt 14 deltagare, kamrater och fruar.

Första besöket gjorde vi på Ostindienfararen *Göteborg* där vi möttes av en mycket erfaren kvinnlig guide som själv varit med på en delseglats från Kina och flera andra längre seglatser med fartyget. Ett mycket givande besök med mycket intressant information om hur en kopia av ett 1700-tals skepp fungerar på haven idag.

Dag två inleddes med ett besök på Aerozeum i Säve, ursprungligen en av flygvapnets berghangarer för en stor mängd av försvarets plan under kalla kriget, idag ett flygvapenmuseum med en gedigen historisk sam-

Jagaren HMS Småland till sjöss efter moderniseringen med bl.a. ny elledning (Arte 62). Jagaren Småland är sedan 1987 ett av museifartygen vid Göteborgs Maritima Centrum. Foto: Fotograf okänd. Sjöhistoriska museet/SMTM Fo11261.

ling av flygvapnets alla flygplan och helikoptrar. Anläggningen visades av en verkligt kunnig guide och helheten var imponerande. På seneftermiddagen gästade vi Maritiman där vi besökte HMS *Småland* och ubåten HMS *Nordkaparen*. Vi fick efter en rundtur, nöjet att intaga en lättare middag i gunrummet på jagaren *Småland*.

Dag tre begav vi oss tidigt till Nya Varvet och besökte i härliga omgivningar FM Göteborgs maritima lokaler där vi blev förplägade med kaffe och dopp. Vi fick dessutom oss tillhanda en historisk återblick av

Ubåten Nordkaparen byggd vid Kockums Mekaniska Verkstad i Malmö och sjösatt i mars 1961. HMS Nordkaparen är sedan 1988 ett av museifartygen vid Göteborgs Maritima Centrum. Foto: Fotograf okänd. Marinmuseum/SMTM.

Västeråsgänget samlat på HMS Småland. Foto: Mats Kristensson.

Ostindiefararen Götheborg är en replika av den ostindiefarare med samma namn (Götheborg), som 1745 gick på grund och sjönk vid Hunnebådan i Göteborgs hamninlopp. Foto: Ingmar Elofsson.

Sjösättning av jagaren HMS Småland på Eriksberg i Göteborg 23 oktober 1952. Foto: Fotograf okänd. Sjöhistoriska museet/SMTM. Fo24346AB/MM01537.

Göteborgsföreningens utveckling och värdefull information om vad som pågår och är planerat inom föreningen. Sista aktiviteten blev besöket på Sjöfartsmuseet med sina utställningar och akvarier. Därefter blev det "återtåg" till Västerås.

Text: Mats Kristensson

SSN-23 Jimmy Carter

Efter att bygget av 40 ubåtar av Los Angeles-klassen avslutats, kollapsade Sovjetunionen 1991. Redan 1986 under Ronald Reagan, hade man börjat planera för nästa ubåtsklass. Viss oro spreds inom den amerikanska flottan. De modernaste ryska ubåtarna av typ Sierra och Akula kunde vara jämbördiga eller till och med bättre än de amerikanska ubåtarna. Dessutom fanns risk att rysk högteknologi beträffande ubåtar, efter Sovjetunionens fall, kunde spridas till andra länder.

Den första ubåten i det nya ubåtsprojektet för det 21:a århundradet fick namnet *Seawolf* (SSN-21). Man hade byggt in en mängd nya funktioner, sensorer och system i det nya bredare skrovet, som var omöjliga att få plats med i Los Angeles-ubåtarna. Samtidigt som anslagen till flottan minskade ökade kostnaderna för SSN-21. Men man var mycket angelägen om att fortsätta utveckla och bygga ubåtar för att inte kompetensen inom Flottan och nybyggnadsvarven skulle försvinna.

Efter *Seawolf* byggdes *Connecticut* SSN-22. Inför bygget av den tredje ubåten i klassen, SSN-23, gjordes stora förändringar. Båten förlängdes med 30 meter och fick ett utrymme "Multi Mission Platform" med plats för undervattensfordon och attackdykare "SEALS". Fler sensorer och vapen tillkom.

År 1999 inleddes bygget av nästa stora ubåtsklass "Virginia" (SSN-774 - 825). Virginiaklassens ubåtar var billigare, delvis beroende på att man utnyttjat vanliga civila datorer, nätverk och annan utrustning som redan fanns på marknaden. Priset sjönk med en tredjedel per ubåt. Den senast sjösatta ubåten i klassen är SSN-800 *Arkansas* som sjösattes den 7 december 2024.

Fartygsdata SSN-23 Jimmy Carter

Varv:	General Dynamics, Electric Boat Corporation Shipyard, Connecticut
Sjösatt:	5 juni 2004
Dopförättare:	Rosalynn Carter (Jimmy Carters hustru)
Displacement:	7 568 ton 12 139 ton i uläge
Dimensioner:	138*12*11 meter (L*B*H)
Maskineri:	1*S6W atomreaktor (tryckvattenreaktor) om 14 MW
Max fart:	Ca 35 knop
Beväpning:	8 torpedtuber som kan laddas med: <ul style="list-style-type: none">• Harpoon-robotar• Tomahawk kryssningsmissiler• Mk-48 torpeder eller minor
Besättning:	15 officerare 126 underofficerare och manskap

SSN skall utläsas som "Ship Submersible Nuclear", dvs atomdriven ubåt.

SSBN utläses som "Ship Submersible Ballistic Nuclear", vilket är en atomdriven ubåt som har ballistiska (interkontinentala) kärnvapenrobotar ombord.

Till vänster: Jimmy Carter som kadett vid US Naval Academy i Annapolis. Han genomförde sin utbildning under andra världskriget och utmärkte sig i artilleri, marin taktik och elektronik och tog examen med goda resultat vid Annapolis 1946. Som den 59:e i en klass på 820 elever tjänstgjorde han först två år på yfartyg innan han sökte över till ubåtstjänst. På ubåten SSK-1 tjänstgjorde han successivt som teleingenjör, fartygsingenjör och som sekond. Han sökte sig därefter till det nystartade atomubåtsprogrammet som drevs av dåvarande kommendör (senare viceamiral) Hyman Rickover och arbetade under en period inom "Naval Reactors Branch" innan han påbörjade utbildning för att bli fartygsingenjör på USS Seawolf (SSN-575). Då Carters far dog sommaren 1953 lämnade Carter aktiv tjänst i US Navy för att ta hand om familjens intressen i Georgia. Han var då kapten (amerikansk grad "lieutenant"). Foto: Jimmy Carter Presidential Library and Museum/NARA

SSN-23 Jimmy Carter döptes efter USAs 39:e president, som varit en av amiral Rickovers närmaste män i utvecklingen av de första atomubåtarna och som ung officer tjänstgjort ombord på ubåtar och som studerat kärnkraftteknologi vid amerikanska universitet.

Efter den stora Los Angeles-klassens ubåtar uppstod en paus i ubåtsbyggandet. Sovjetunionen hade kollapsat och man var osäker på vart utvecklingen skulle ta vägen.

Det pågående Seawolf-projektet blev allt dyrare och dyrare samtidigt som anslagen till flottan minskade. Endast tre ubåtar färdigställdes. Den sista SSN-23 blev en mycket speciell ubåt. För att hedra president Jimmy Carter, döptes SSN-23 efter honom.

Text: Carl-Johan Jargenius

Källa: U.S. Submarines Since 1945, Norman Friedman, Naval Institute Press Annapolis, Maryland, 1994.

Jimmy Carter vid sjöofficersexamen på US Naval Academy 1946. Hans fänriksgaloner monteras av hans dåvarande fästmo Rosalynn Smith och hans mor Bessy Lillian Carter. Jimme och Rosalynn gifte sig en månad senare och var gifta i drygt 77 år innan Rosalynn dog 2023. Till höger ses Rosalynn som dopförrättare av ubåten som bär hennes makes namn. När ubåten väl var i tjänst medföljde paret Carter ombord under ett dygn. Foto: US Navy.

Nils-Ove Jansson är författare och pensionerad sjöofficer som har analyserat ubåtskränkningarna och deras säkerhetspolitiska innebörd. Han var under tre år operativt ansvarig för Kustflottans ubåtsjaktinsatser under Kalla Kriget och senare Ställföreträdande chef för den Militära Underrättele- och Säkerhetstjänsten (MUST).

Han har tidigare gett ut boken *Omöjlig Ubåt* 2014, som handlar om ubåtskränkningarna under Kalla Kriget. Boken belönades 2016 med silvermedalj och penningpris av Kungliga Krigsvetenskapsakademien.

Nils-Ove Janssons bok *Ryska ubåtsoperationer mot Sverige och i Norden* (2023) beskriver främmande undervattensverksamhet efter Kalla Krigets slut.

I boken presenteras hur ryska militära underrättelsetjänsten, GRU, planlade för att spränga Gävle hamn med en kärnvapenmina. Upptäckten av en rysk dykarfarkost och spetsnazdykare djupt inne i Gävlehamn utgör förberedelser för detta. Även andra intressanta undervattensintrång i Sverige och i Norden redovisas. Bland annat försökte norska försvaret fånga en rysk undervattensfarkost i Nordnorge.

"Vad gjorde U-137?" beskrivs i en bilaga och ny informationen i kapitlet "U-137 40 år senare". Där finns tidigare hemligstämplad information om bottenlägesplatser för svenska ubåtar i Gåsefjärden och att ubåtar

av Hajen-klass ofta inlöpte Gåsefjärden. Ubåtar av Whiskey- och Hajen-klass är båda en utveckling av tyska VK-II ubåten XXI. Vidare finns en berättelse av amiral Zacharov som var spetsnazchef för den sovjetiska fritagningsstyrkan.

Ryska ubåtsoperationer mot Sverige och i Norden kan beställas på mejl:

jnilsove@outlook.com

Ange namn och postadress. Boken kostar 230 kr. Betalning sker på bankgiro eller swish när du fått boken.

Flatmo
Textila inredningar

DYNOR - RESÅRMADRASSER -
BÄDDMADRASSER - MATTOR

www.flatmo.se 0696-400 95 info@flatmo.se

90 år 1935-2025

Flottans Män fyller 90 år

7 år är det 90 år sedan Kamratföreningen Flottans Män bildades. Initiativtagare var dåvarande kommandörkaptenen Göran Wahlström. Man upptäckte att flottan riskerade att gå förlorande ur det försvarsbeslut som stod för dörren och skulle tas 1936. Av tradition har Flottans Män celebrerat kvartsdecennierna, 25-, 50 och 75-årsjubileerna och lite mindre de jämna decennierna. Nu är det dags för ett av de senare nämligen 90-årsjubileet som nästan på dagen sammanfaller med Riksrådet 2025 på Ronneby Brunn. Här följer en kortare sammanfattning med några nedslag i verksamheten genom åren.

Inför försvarsbeslutet 1936 skulle flottan kraftigt reduceras. Försvarsbeslutet från 1925 som allmänt kallas den stora regementsdöden innebar en stor reduktion av marinstridskrafterna. I skenet av detta tio år senare då 1936 års försvarsbeslut förbereddes bildades Flottans Män. Främsta syftet var att skapa en opinion för flottan och bedriva vad som står i föreningens stadgar "Att bedriva försvarsupplysning"

Det var viktigt att få en sammanslutning som insåg vikten att ha kvar en slagkraftig flotta. En organisationskommitté tillsattes för att bilda Flottans Män och redan efter tre veckor kunde en kallelse till ett konstituerande möte utfärdas till den 7 maj 1935. Vid mötet i Exercishuset på Skeppsholmen samlades cirka 300 aktiva och före detta aktiva vilka beslöt att bilda Kamratföreningen Flottans Män. Bildandet av militära kamratföreningar låg i tiden och många av landets sådana kom till vid just den här tiden bl.a. till följd av det stora nedrustningsbeslutet 1925, Hitlers maktövertagande i Tyskland och de orosmoln detta innebar samt just väntan på 1936 års försvarsbeslut.

Intresset var stort och redan vid det första mötet den 25 maj 1935 samlades 1 100 personer på Skeppsholmen i Stockholm för inskrivning och de olika medlemmarna skrevs in vid olika bord efter födelseår. Därefter var det "Alle mans skaffning" med "Ärtor och fläsk med ostsmörgås, pannkaka med sylt, öl, madeiravin och kaffe till en kostnad av två kronor. Baserat på en industriarbetares lön 1935 som var cirka fem kronor per dag, d.v.s. 40% av lönen och jämfört med 2025-års dagslön skulle det motsvara runt 560 kronor. Menyn gäller i huvudsak i stort sett vid många av lokalaföreningarnas möten än idag. En av de första styrelsemedlemmarna var för övrigt ingen mindre än självaste Evert Taube som sedan blev föreningens egen "hovpoet". Han var styrelseledamot fram till 1949.

Evert Taube med luta sittande i R10:an Westa II. Evert Taube blev tidigt medlem i Flottans Män och något av "hovpoet" i föreningen. Foto: Fotograf okänd/Fo84902A Sjöhistoriska Museet/SMTM.

Verksamheten tog ordentlig fart och redan den 5 november fastställdes föreningens klubbmärke som är det samma som idag och föreningen hade nu 1 282 medlemmar. Den första lokalaföreningen bildades 1936 i Eskilstuna följt av Jönköping som nummer 2 följt kommande år av Göteborg, Helsingborg, Ängelholm och Borås.

Det stöttes även på motstånd vid bildandet av lokalaföreningarna. I samband med att 400 personer samlades i Sparres Exercishus den 25 januari 1936 för att bilda Flottans Mäns förening i Karlskrona yttrade sig befälhavande amiralen "Karlskrona är en enda flottans förening och någon förening för Flottans Män behövs inte." Det skulle dröja till den 28 januari 1938 då 150 personer samlades och dagens förening bildades. Föreningen fick 180 medlemmar och medlemsavgiften var två kronor, varav en gick till förbundet och till dess "ypperluga tidskrift" som det står i Blekinge Läns tidning från 29 januari 1938.

FLOTTANS MÄN

*sluta sig samman,
avdelning bildad
i Karlskrona i går.*

*Kommendör Björn Holmgren ordförande,
kapten C. L. Svensson vice ordförande.*

Kommendör BJÖRN HOLMGREN. Kapten C. L. SVENSSON.

Blekinge Läns Tidning den 29 januari 1938.

Redan den första oktober 1935 kom vår första tidning ut under namnet "Flottans Män" och har sedan dess fortsatt att ges ut med fyra nummer årligen. Numret du nu håller i din hand bör därför vara nummer 359. Alla numren finns bevarade på rikskansliet och i vissa

av föreningarna, däribland Karlskrona som har i stort sett alla numren sedan 1935.

Verksamheten sköt fart, nya lokalföreningar bildades och 1943 hade Flottans Män 4 600 medlemmar, vilket är det största medlemsantalet i Flottans Mäns historia. Den 3 maj 1945 flyttade Huvudföreningen till Drottning Victorias Örlogshem på Teatergatan 3 där den alltjämt är kvar och firar 80-årsjubileum i år på denna plats. Stockholmsföreningen var en samlade förening för övriga föreningar i landet och kallades för Huvudföreningen. 1989 blev Stockholmsföreningen en självständig förening i Riksförbundet Flottans Män Stockholm.

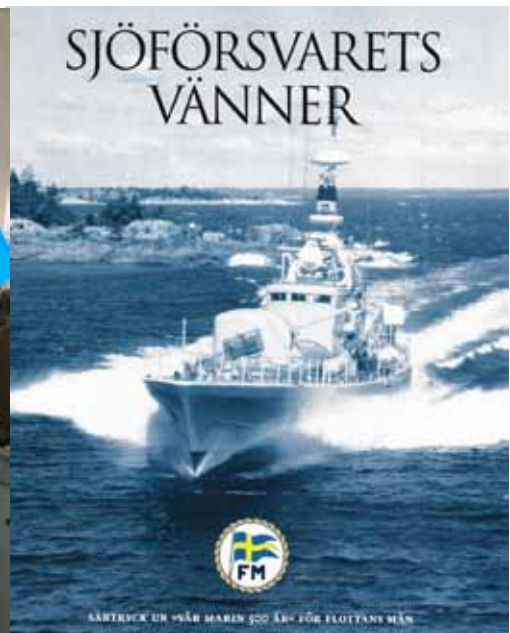
1950 accepterade Prins Bertil att bli hedersledamot i Flottans Män och idag är Amiral H.M. Konung Carl XVI Gustav Föreningens Högste Beskyddare. Marinchefen är idag förbundets Rikshedersordförande.

Flera av lokalföreningarna hyrde eller köpte egna lokaler vilka de alltjämt äger eller har verksamhet i. Lokalerna har genom åren smyckats med en rad artefakter som skänkts till föreningarna eller erhållits som gåvor vid besök och utgör en samtidshistoria om flottan. Flera av lokalerna var dock belägna i handelshamnar vilka ägs av kommuner och har under senare decennier alltmer blivit mer eller mindre exklusiva bostadsområde vilket medfört att föreningarna blivit uppsagda då lokalerna ska användas för andra ändamål.

Flottans Män har också genom åren genomfört olika arrangemang för att hedra de som pliktat med livet i flottans tjänst. Ett av dem är Stora Kronan förliste utanför östra Öland i maj 1676 och 850 omkom. Den 8 maj 1984 genomfördes en minneshögtid på Hulterstads kyrkogård och invigning av gravar och gravvårdar över de stupade. Ett annat minne som högtidlighålls är del-

Gruppbild av FM (Flottans Män) i Jönköping troligtvis tidigt 1940-tal. Jönköping var en av de första lokalföreningarna. Den var vilande ett antal år men har återstartats. Smyggt och prydligt med emblemet högst upp i bilden. Foto Gustav Andersson/JM.1984-3-685 Jönköpings läns Museum.

Många är traditionerna genom åren och här en av dem, första advent med flaggvakt i Amiralitetskyrkan i Karlskrona tillsammans med KA 2 kamratförening. Foto Ingmar Elofsson. T.h. visas omslaget till det särtryck som gavs ut vid Marinens 500-årsjubileum där Flottans Mäns historik finns. I tidskriftens nr 1 2010 finns även en omfattande historik för de första 75 åren.

Lennart Bresell var kanslichef under mer än två decennier fram till för något år sedan och skötte sysslan med all heder. Lennart har även skrivit ett omfattande särtryck om Flottans Mäns verksamhet i samband med 500-årsjubilet. Foto Ingmar Elofsson.

tagande vid de årliga minnesceremonierna över ubåten *Ulvens* förlisning den 15 april 1943 där idag Ubåtsflottiljen har huvudansvaret. Jagarolyckan i Hårsfjärden den 17 september 1941 är även den en händelse som högtidligt hålls av de båda föreningarna i Nynäshamn och Stockholm. Föreningen delar även ut stipendier till framstående elevprestationer i marinen.

Redan 1946 påbörjades ett utbyte med systerföreningarna i de nordiska länderna och först ut var Danmark och den danska Marineföreningen som då hade

runt 14 000 medlemmar. Det nordiska samarbetet har fortsatt genom åren och föreningarna träffas vartannat år. Värdskapet går runt mellan länderna och 2022 var det Sveriges tur. Mötet arrangerades av Karlskronaföreningen, med deltagare från föreningarna i Sverige, Danmark, Norge och Finland. Föreningen har idag även samarbete med den tyska motsvarigheten till Flottans Män, Deutscher Marinebund, DMB, och några lokalföreningar har samarbete med lokalföreningar både i Tyskland och Danmark.

Verksamheten har fortsatt genom decennierna. Nya lokalföreningar har bildats och några har lagts ned medan andra har blivit vilande av olika orsaker. Verksamheten är omfattande och idag finns tjugofyra lokalföreningar med totalt knappa 3 000 medlemmar.

Föreningen har många utmaningar de kommande åren, men ledstjärnan för verksamheten är de tre ledorden som står på tidskriftens första sida Kamratskap, Örlogstradition och Sjöförsvaret vilket innebär att utgöra en föreningslänk mellan i tjänst varande och före detta fast anställda och värnpliktiga, inte bara vid flottan utan hela marinen och närstående verksamheter. Vårda vapnets traditioner och möjliggöra ett närmare följande av dess utveckling, befordra gott kamratskap genom fri och otvungen samvaro på gemensamma minnens grundval samt befrämja utbyggandet av sådan verksamhet som kan vara av gemensamt intresse för föreningsmedlemmarna.

Text: Ingmar Elofsson

Källor:

Flottans Mäns tidskrift nr 1 2010.

Sjöförsvarets Vänner (Särtryck ur Vår Marin 500 år).

Den okände sjömannen

För flera år sedan upptäckte jag ett kors på kyrkogården i Ängelholm. Det var ett diskret men välgjort kors i ek. Ovansidorna var skodda med kopparplåt. Inhugget i ekträet stod det: *Sjöman Krisjanin Oswald Komisar från Libau. Begravd 13/7 1943.*

På kyrkogårdskontoret visste man bara att en dam från trakten tidigare hade varit vårdnadshavare av gravstenen. Damen var avliden och en son hade fortsatt med att sköta gravstenen, men han var nu också avliden. Kyrkogårdsförvaltningen har beslutat att gravstenen får vara kvar i det skick den är i nu och ser till att den inte förfaller. Flottans Män Ängelholm har därefter tagit beslut att vi vårdar korset och hedrar den avlidne med en blomma eller krans på hans begravningsdag.

Vi ville ta reda på mer om denna ”okända sjöman” och kontaktade vår lokaltidning, som gjorde ett reportage om vår upptäckt samt en fråga, om någon visste något mer? Vi fick en hel del svar, men de flesta kom från mytomaner och resurstjuvar. Vår lokalhistoriker hade inga kunskaper. Vi fick ett tips om en lokalhistoriker i Liepaja (f.d. Libau) i Lettland. Med honom har vi haft en del mejlkonversation. Men den enda konkreta information vi har fått är att det tjänstgjorde en man, med namnet Krišjānis Oswalds, kommissarie å Liepajas flottbas 1934. Han var anställd i Republiken Lettlands ubåtsvapen. Lettland var en egen republik från slutet av första världskriget till 1940/41. Landet invaderades först av Sovjet och sedan Tyskland. När Krišjānis Oswald drunknade på försommaren 1943, var alltså Lettland under tysk ockupation och förmodligen var han då i tysk tjänst.

Mer information har vi inte fått från Lettland så därför började jag undersöka om det fanns några fartygsförslisningar eller andra händelser under våren/sommaren 1943 i norra Öresund eller södra Kattegatt. Jag har kontaktat lokala sjöfartsmuseer. Inget napp! Jag fortsatte med att kontakta svenska och danska vrakdykare. Inget napp här heller om att det fanns något tyskt eller lettiskt fartygsvrak i farvattnen från de månaderna. Men jag fick en indikering om att engelsmännen hade flygminerat området och att många danska fiskebåtar och trålare hade minsprängts under dessa månader i ”Gilleleje farvattnen”.

För ett år sedan gick jag till vårt Stadsbibliotek och frågade om de hade arkiverat vår lokaltidning från maj till juli 1943. Svaret var nej, men de skulle kontakta Universitetsbiblioteket i Lund. En vecka senare fick jag två rullar mikrofilm från nyfikna tjejer i bibliotekets reception. I vår digitala värld hade de yngre ingen susning om mikrofilm. Ett muskedunder till filmapparat stod undanställd i ett källarförråd. Endast en äldre medarbetare visste hur den fungerade.

Jag satt i källarförrådet några timmar varje dag i fyra veckor. Dåtidens tidningar var i fullformat, hade många sidor och minst två och ibland tre delar. Jag fick ta del

Sven G. Persson (t.v.) och Bertil Lundvall (t.h.) tjuvar den okände sjömannens grav på Ängelholms kyrkogård. Foto: Flottans Män Ängelholm.

av gammal information, annonser om gyltor, kvigor och slättermaskiner. Lokalsidor med information om resultat i lokala skytteföreningar och var man anordnade dansföreställningar i bygden. Svarta rubriker om dödsfall med gengasbilar. Ännu svartare rubriker om ett pansarslag i Kursk och att de allierade planerade en invasion av Sicilien.

Jag hittade information om minsprängningar av sjölandska fiskebåtar och att samtidigt, hade ett mindre tyskt krigsfartyg också sprängts. Tydligt inget större nyhetsvärde då, när det började gå knackigt för tyskarna.

Men! På lokalsidorna fann jag en notis om att en lettisk sjöman, som man hade hittat drunknad och ilandfluten vid Havsbaden i Ängelholm. Några timmar senare fann man liket av ännu en sjöman vid Skepparkroken utanför Ängelholm. En 18-åring av lettisk nationalitet. En dag tidigare hade jag sett en notis om ett ilandflutet lik vid Hovlanabben i Stora Hult, strax nordväst om Ängelholm. Tack vare oförstörda legitimationspapper lyckades man identifiera liket som visade sig vara en tysk sjöman. Han var iförd flytväst.

Den 13 juli 1943 fanns nedanstående notis i Ängelholms tidning:

Förslövs församling hedrade med en krans den okände soldaten. Stoftet efter den ilandflutne tysken jordat. Under enkla men högtidliga former vigdes i lördags på Förslövs kyrkogård stoftet efter den ilandflutne unge tyske sjömannen. Jordfästningen förrättades av kyrkoherden C. Anselm, som i sitt griftetal erinrade om det

farofyllda yrke sjömannen har, men särskilt riskfyllt är det under nuvarande orostider.

Från förra kriget vilar på samma kyrkogård en under liknande omständigheter omkommen skeppsgosse. Tvenne ledamöter från fattigvårdsstyrelsen prestaverade vid den enkla ceremonin. Den enda krans som sänts till den okände soldatens grav, var från Förslövs församling.

I Förslövs död- och begravningsbok kan man dessutom läsa: *Intyg från Länsstyrelsen, att medikolegal besiktning behöver ej företagas. – Från Landsfiskalen i Båstad, att jordfästning må ske på Förslövs begravningsplats. Kristlig begravning.*

Det var ordning och reda med kyrkoherde Anselm: (Författarens anmärkning). Jag anade ett samband! Alla tre kom från samma region i Lettland. De var identifierade med sina identitetshandlingar. Alltså hade druckningarna inträffat i närtid. När jag kontrollerade bakåt i tidningens väderrapporter såg jag att det hade varit rugigt väder några veckor med en styv nordvästvind.

I den ena tidningsnotisen står också att läsa: *Möjligen kunna sjömännen ha tillhört besättningen på en tysk båt, som krigsförliste förra veckan vid de danska farvattnen i norra delen av Öresund. Även liket efter den sjöman som i går kväll flöt iland vid Stora Hult, antages härröra från samma båt.*

Att man i Förslöv trodde att han var tysk, berodde nog på att identitetshandlingarna var utfärdade av C Kriegsmarine. Alla pojkar hade lettiska namn. Nu var jag i en återvändsgränd i mitt lilla forskningsprojekt. Jag råkade berätta historien för en kompis som är f.d. präst och inbiten släkt- och arkivforskare. Han hade tillgång till svenska församlingarnas ”Död och Begravningsböcker”.

Att Skepparkroken ligger i Barkåkra församling och Stora Hult i Förslövs församling visste vi. Nu fick vi fram att: *Haralds Gerdiusch (Gerduius), sjöman, tysk (Lettisk) sjöman född 1925 15 januari Ogift man, Dödsorsak Drunkning. Begravd 11 juli. Och att: Feldmanis, Karlis, sjöman, Hasenpoth (Lettland), född 1925 19 maj. Dödsorsak: Drunknad, 5 juli funnen död, ilandfluten efter drunkning, å stranden vid St. Hult. Begravd 10 juli. Vi hittade också vår ”okände sjöman” Krisjanin Oswald i Ängelholms Död och begravningsbok.*

Allt som bokförts var från första halvan av juli månad 1943. Jag åkte ut till församlingarna. I Förslöv var kyrkans personal välvillig att hjälpa till. Men någon grav fanns ej längre. Däremot hörsägen att det hade funnits två sjömansgravar med träkors en gång i tiden. Man visade mig platsen i ett gravkvarter med gravstenar från 1943. Där fanns nu en gräsplätt.

I Barkåkra fick jag tyvärr ingen respons från kyrkan. Dom tog kopior och skulle återkomma. Jag har även sänt information till lokalhistorikern i Lejpaja, om de två senast upptäckta sjömännen. Har endast fått ett svar i juni 2024, att hittar man något, så återkommer han. Dessutom anser han att Lettlands marinattaché i Sverige borde se till att det kom en Lettisk fana till graven.

Just nu har jag alltså inga fler ledtrådar att följa. Kanske kan jag hitta någon som kan lettiska. Mejlen från lokalhistorikern är nämligen på lettiska och jag har översatt dom med Google Translate. Möjligen att det finns något som är felöversatt, eller info mellan raderna. I planen ingår även att kontakta Lettlands konsulat i Malmö. Men Lettland är kanske inte intresserat av sina krigsveteraner som stupade i främmande land? Att kontakta Gilleleje Marineforening för att reda ut minsprängningar under kriget är ett uppslag att följa.

Är det någon i vår läsekrets som har några tankar om hur eller med vad vi bör gå vidare så kontakta gärna författaren: Bertil Lundvall, Bertil Lundvall, tfn 070-257 2366, e-post: b.lundvall@gmail.com

Bertil Lundvall

Ordförande
Flottans Män Ängelholm

753 tyska ubåtar sänktes under WWII. I maj 1943 ökade förlusterna dramatiskt med en summa på 237 ubåtar under det året. Visserligen producerade tyskarna 300 ubåtar under 1943 men Deutsches Historisches Museum, Berlin Kriegsmarine (tyska flottan) hade svårt att få tag på erfarna besättningar. Tredje Riket skickade ut 41 000 man i sina ubåtsbesättningar och förlorade drygt 26 000 av dem. Av sina 863 operativa ubåtar förlorades 753. Källa: Deutsches Historisches Museum, Berlin. (Red ann).

Bertil Lundvall ordförande i Flottans Män Ängelholm visar stolt upp vapenskölden de fått av marinchefen konteramiral Ewa Skoog Haslum, född och uppväxt på Bjärehalvön. Foto: Ingmar Elofsson.

Stockholms sjöförsvär

Del 1 – Sjöstaden grundas och attackeras

Inledning

Vad är Stockholms historia som sjöstad? Hur har sjöförsvaret utvecklats fram till idag? Vilka befästningar och minnesmärken finns bevarade att besöka?

Under 2024 anordnade Föreningen M 20 flera militärhistoriska resor med Minsveparen *M 20* i Stockholms skärgård. Resorna väckte många frågor och vi insåg att mycket av Stockholms sjöhistoria är relativt okänd. Vi beslöt oss för att studera historien och leta efter minnen. Resultatet blev en artikelserie i fyra delar. Del 1 behandlar Stockholms grundande och fientliga attacker. Del 2 beskriver Stockholms fasta sjöförsvär med fästningar och batterier. Del 3 skildrar örlogsbaserna och varven. Del 4 berättar om det rörliga sjöförsvaret med fartyg och båtar. Vi hoppas inspirera läsaren att besöka Stockholms skärgård där många försvarsanläggningar och minnesmärken finns kvar att besöka. Följ med oss på sjöresan genom historien, nu hissar vi segel!

Staden grundas

Enligt gamla krönikor grundar Birger Magnusson Jarl (riksföreståndare) staden Stockholm år 1252. Borgen Tre kronor och en stadsmur anläggs på Stadsholmen (nuvarande Gamla Stan). I vattnet anläggs spärrar av stockar och pålar. Staden blir ett svårforcerat hinder för fiender att sjövägen ta sig in till Mälaren. Stockholm blir huvudbas för den svenska örlogsflottan från 1523 fram till dess att Karlskrona grundas som en ny örlogsstad 1680. Men ända fram till 1969 då Svenska flottan flyttar ut till Musköbasen är Stockholm en aktiv örlogsstad.

Kampen mot danskarna

Stockholm växer i betydelse och utsätts för flera attacker från danskarna, dåtidens stormakt i Norden. Stadens skyddade läge på en ö gör dock att den är svår att inta. Att danskarna under Kristian II (1481–1559) ändå kan inta Stockholm 7 september 1520 beror på att staden överlämnas utan strid efter påtryckningar och falska

Bilden ovan är en av de äldsta stockholmsbilderna från 1577. Bilden publicerades i ett bokverk utgivet i Köln 1588.

förespeglningar om fri lejd. Stockholms blodbad med över 100 avrättade inleds direkt efter Kristian II:s kröning till svensk kung. Gustav Erikson Vasa (1496–1560) leder motståndet mot danskarna. Gustav Vasa inser att han måste ha örlogsskepp för att kunna besegra Danmark. Han vänder sig till Hansastaden Lübeck, som säljer tio fullt utrustade och bemannade skepp. Den 7 juni 1522 anländer skeppen till den svenska kusten vid Slätbaken utanför Söderköping. Den svenska marinen, eller egentligen flottan är därmed grundad. Den 4 november 1523 seglar den nya svenska flottan in i Stockholm och ankrar upp framför Slottet i Stockholm. Från och med nu har Sverige en egen nationell örlogsflotta baserad i Stockholm. I Stockholm uppförs flera försvarsanläggningar bland annat Vaxholms kastell, Dalarö skans och Kastellet i Stockholms hamnområde. 1612 genomför danskarna ett nytt och sista försök att anfälla Stockholm men de stoppas vid Vaxholms kastell.

Kastellet

Ingen som besöker Stockholm sjövägen kan missa Kastellet som ligger högst upp på berget på Kastellsolmen. Det första kastellet uppförs 1667 av arkitekten Erik Dahlbergh (1625–1703). Krutförrådet sprang i luften 1845 och ett nytt kastell invigs 1850. På tornets topp vajar den tretungade svenska örlogsflaggan sedan 1667. Det sägs att när örlogsflaggan halas på Kastellet så är det ett tecken på att Sverige är invaderat och har kapitulerat till främmande makt. När marinen lämnar Skeppsholmen och Kastellet 1990, halas örlogsflaggan ner på Kastellet. Många protesterar men bara en person agerar. Kommendörkapten Kenneth Lindmark (1949–2019), fartygschef på korvetten *HMS Stockholm*, besöker Stockholm i april 1990 och upptäcker till sin stora förskräckelse att örlogsflaggan på Kastellet är halad. Han skickar iland några ur besättningen som

bryter sig in i Kastellet och hissar örlogsflaggan. HMS *Stockholm* passerar nästa morgon Kastellet och flaggan under avgivande av salut i form av svensk lösen. Kenneth Lindmark sänder ett meddelande till Chefen för Marinen och Chefen för Kustflottan:

HMS STOCKHOLM 1990-04-02

ORIENTERING: HMS STOCKHOLMS ÖRLOGS-FLAGGA HISSADES IDAG KL 0910 PÅ KASTELLET I SAMBAND MED AVGÅNG FRÅN STOCKHOLM. MÅ DEN I FORTSÄTTNINGEN FÅ BLÅSA DYGNET RUNT!

Örlogsflaggan halas snabbt ned och Kenneth Lindmark får sig en ordentlig utskällning. Denna händelse startar en intensiv diskussion som leder till att Överbefälhavaren beslutar att örlogsflaggan åter ska hissas på Kastellet. Örlogsflaggan har nu vajat på Kastellet i över 360 år (med ett kortare avbrott 1990).

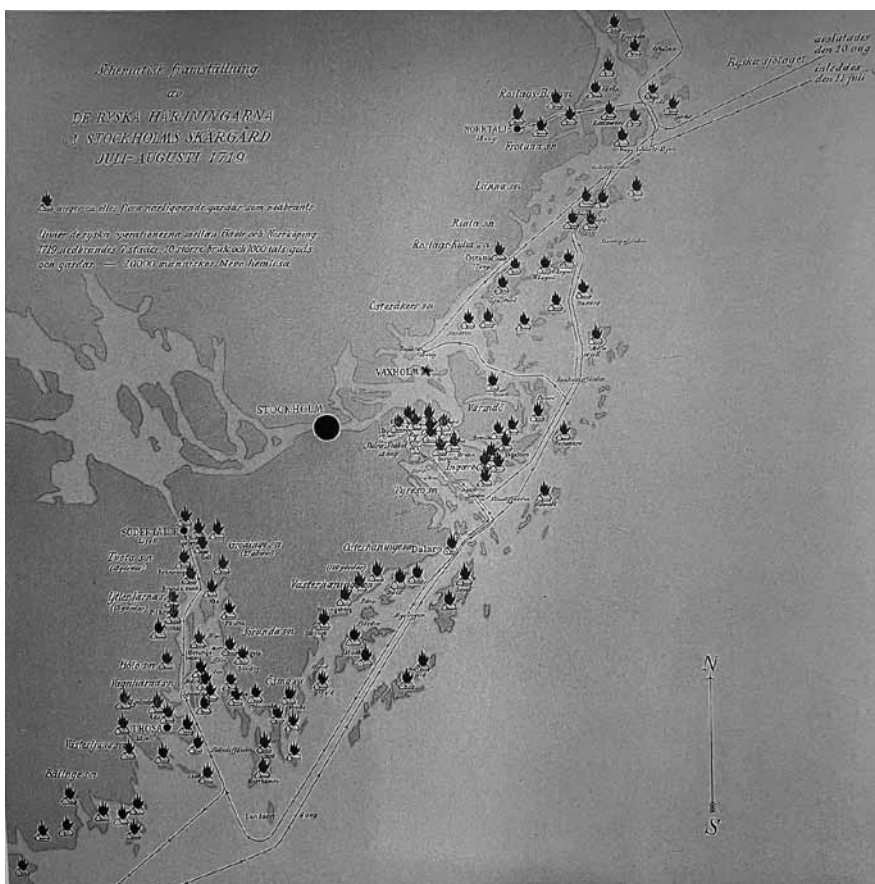
Ryssen kommer

Ryska imperialistiska strävanden är inget nytt. Invasionskriget idag mot Ukraina är kulmen på en återuppväckt rysk stormaktsdröm. För 300 år sedan riktades expansionen västerut mot Sverige och Östersjön. Slaget vid Hangö udd 1714 är ett viktigt sjöslag där en rysk skärgårdsflotta besegrar en svensk eskader. Efter slaget vid Hangö udd fortsätter ryssarna mot Åbo och Åland och ockuperar stora områden. Den ryska styrkepositionen i Finland lägger grunden för terrorattackerna mot den svenska civilbefolkningen under åren 1719–21, de så kallade "rysshärjningarna". Sverige har svårt att värja sig emot den ryska amfibiekrigföringen med soldater ombord på snabba och grundgående galärer. Vårt sjöförsvar bygger på stora örlogsfartyg byggda för strid till havs. Sverige är också försvagat och kraftlöst efter Karl XII:s alla krig och förlusten vid Poltava.

Klockan är tio på förmiddagen 11 juli 1719 när ett larmskott från Söderarm spränger tystnaden över ett stilla Ålands hav. Det är utkiken på ett svensk spaningsfartyg som upptäckt den ryska invasionsflottan. 26 000 soldater och hundratals kosacker med hästar kom i galärer mot en oskyddad skärgårdsbefolkning. Tsar Peter I (1672–1725) var angelägen om att få sina erövringar erkända i ett fredsfördrag. Amiral Fjodor Apraksin (1661–1728) fick en lika kärnfull som brutal instruktion om att "härja och bränna så mycket som möjligt". Den svenska skärgårdsbefolkning fick se allt de ägde gå upp i rök, endast

Kastellet på Kastellholmen med den svenska örlogsflaggan. Foto: Markus Bernet.

Karta över rysshärjningarna i Stockholms skärgård 1719, okänd upphovsman.

kyrkorna skonades. Ryssarnas modus operandi var att snabbt ta sig fram genom skärgården med galärerna, sätta iland ridande kosacker som samlar in all boskap följda av marsoldater som sätter eld på bostäder, uthus och spannmål. Därefter ombord på galärerna och vidare till nästa by. Svenska trupper och försvarare undviks, ordern från Tsar Peter var att undvika direkt strid. Det svenska försvaret är svagt. De få trupperna längs kusten undviker kontakt med ryssarna och drar sig oftast när ryssarna härjar.

Stockholmsflottan består av ett trettiotal fartyg och ett tiotal galärer och är i ett kraftigt underläge mot ryssarna. De ryska galärerna lämpar sig också väl för strider inomskärs, till skillnad mot de svenska fartygen. ”Det ska fan fara utom Vaxholm” sa Edvard Taube (1681-1751), befälhavare för Stockholms sjöförsvaret, och barrikaderar sig innanför Vaxholm på flaggskeppet *Göta Lejon*. Efter att ha bränt alla hus och gårdar efter kusten siktar ryssarna på Stockholm. Ryssarna inser snart att det är lönlöst att försöka passera Vaxholm som är väl befäst. Anfallet mot Stockholm kommer istället via Baggensstaket. Den 13 augusti 1719 siktas en stor rysk galärflotta under generalamiralen Fjodor Apraksin på Baggensfjärden utanför Saltsjöbaden. Mot de ryska styrkorna om 6 000 man kan de svenska försvararna under ledning av överste Baltzar von Dählheim (1669-1756) bara ställa några hundra reservsoldater (tremänningar) från Östergötland. I Lännerstasundet finns tre galärer *Draken*, *Jungfrun* och *Svärdfisken* och en skyttepråm under ledning av kommandör von Groth (1685-1764). En styrka om 800 man från Södermanlands regemente ansluter till de svenska styrkorna. Totalt omfattar den svenska sidan cirka 1 200 man. Efter hårda strider med ett 100-tal stupade och skadade svenskar och flera hundra döda ryssar, drar sig ryssarna tillbaka och försvinner till sjöss. Enligt traditionen räddas Stockholm av ”de tappra räddarna”, soldater från Östergötland och Södermanland. Men enligt modern forskning gör de svenska fartygen en avgörande insats då de öppnar eld och stoppar den ryska huvudstyrkan.

Men oavsett vem som är hjälte, så har inte Stockholm varit så nära att bli intaget av främmande styrkor vare sig förr eller senare. År 1905 reses Skogsömonumentet för att hedra och påminna om Slaget vid Stäket. Stenen avtäcktes 8 juli 1905 i närvaro av Oscar II. Monumentet står på en höjd nära Knapens håll i Baggensstaket och är lätt att besöka både från sjösidan och landsidan.

Skogsömonumentet till minne av Slaget vid Stäket 13 augusti 1719. Foto Holger Ellgaard.

Efter flera års härjningar längs den svenska kusten slutas en fred i Nystad 30 augusti 1721 mellan Sverige och Ryssland. Sverige tvingades då avträda delar av Finland och Baltikum. Efter rysshärjningarna 1719–21 står det klart att Sverige behöver en flotta som är lämpad för krigföring i skärgård. Den svenska örlogsflotta med sina stora linjeskepp är byggd för strider till havs. Sverige börjar därför bygga upp en egen skärgårdsflotta med galärer.

Ryssen kommer tillbaka

1809 attackerar ryssarna återigen Stockholms skärgård. Men denna gång kommer de ridande över isen. I mars månad 1809 har den ryska armén tagit över hela Finland. Även Åland faller och svenska trupper retirerar över isen till Grisslehamn. General von Döbeln (1759-1820) fortsätter till Älmsta på Vaddö med spillrorna av den svenska armén. Kvar i Grisslehamn blir fänrik Hans Lidström med endast 60 man från Upplands regemente. Två dagar senare kommer 600 beridna kosacker över isen, ledda av den fruktade generalen Kulneff (1764-1812). En kort strid följer och några soldater stupar på båda sidor. Ryssarna begär överläggningar och ställer Lidström inför ett svårt dilemma. Dra er tillbaka eller så blir det strid och ni kommer möta övermakten och döden! Lidström drar sig undan och ryssarna rider iland. Kulneff håller konstigt nog sitt ord och ingen kommer till skada. I Älmsta skickar von Döbeln ett meddelande till den ryske befälhavaren på Åland. Sverige erbjuder fredsförhandlingar, men på ett villkor; inga ryska trupper på svensk mark.

Lidströms kummel till minne av striderna i Grisslehamn 19 mars 1809.

Ingeborg är ny chef för Västernorrlandsgruppen

Västernorrlandsgruppen, VNG, i Härnösand har fått en ny chef, kommandörkapten Ingeborg Widerborg. Under en högtidlig ceremoni i slutet av september tog kommandörkapten Ingeborg Widerborg över ledarrollen. Hon ersatte Bengt-Ivar ”Biva” Rådström som blivit känd och uppskattad av våra läsare på tack vare sin medverkan i tidningen. Bengt-Ivar ”Biva” Rådström har haft största delen av sin karriär som röjdykare inom flottan. Avgående chefen för VNG, går till en befattning på militärregionens stab (se tidskriften nr 3 2023. Red anm.).

För härnösandsborna är Ingeborg Widerborg känd i rollen som skolchef under flera år vid Sjövärnsskårens lägerverksamhet på Lungön. I jobbet som chef kommer hon nu att leda omkring 25 anställda, yrkesofficerare och civilanställda. VNG har rollen att utbilda frivilliga inom olika organisationer och de båda hemvärnsbataljoner som finns i länet.

- Jag har arbetat inom Sjövärnsskåren under sammanlagt nästan tio år, berättar Widerborg. De tre första åren var jag elev inom Sjövärnsskåren. Därefter har jag jobbat som instruktör och senare som skolchef. Hon har också en annan anknytning till Västernorrland. Widerborg är född i Sprängsviken vid Ångermanälven och flyttade

Nyttillträdde chefen för Västernorrlandsgruppen kommandörkapten Ingeborg Widerborg som har rötterna i Härnösandsområdet. Foto: Uno Gradin

därifrån först i samband med värnplikten som hon gjorde inom flottan. Den lokala skoltiden på hemmaplan avverkades i Grämostaskolan och senare Ådalsskolan.

En annan anknytning till Härnösand är att Widerborg tjänstgjort som stridsledningsofficer ombord på korvetten med namnet *Härnösand*. Hon har även haft samma befattning ombord på korvetterna *Stockholm* och *Visby*. Anknytningen till försvaret inleddes med rollen som radiosignalist inom flottan. Därefter fortsatte hon vid officershögskolan, OHS. Inom Sjöstridsskolan arbetade hon som sektionschef inom ledning, samband och telekrig.

- Det ska bli både trevligt och intressant att arbeta inom VNG. Vi har kompetenta medarbetare och en väl inarbetad organisation. Att få arbeta med medlemmar inom frivilliga försvarsorganisationer är nytt och intressant för mig. Jag bortser då från verksamheten i Sjövärnsskåren.

- Jag är glad över den ökande marina närvaron i Härnösand till följd av att Stockholms amfibieregemente

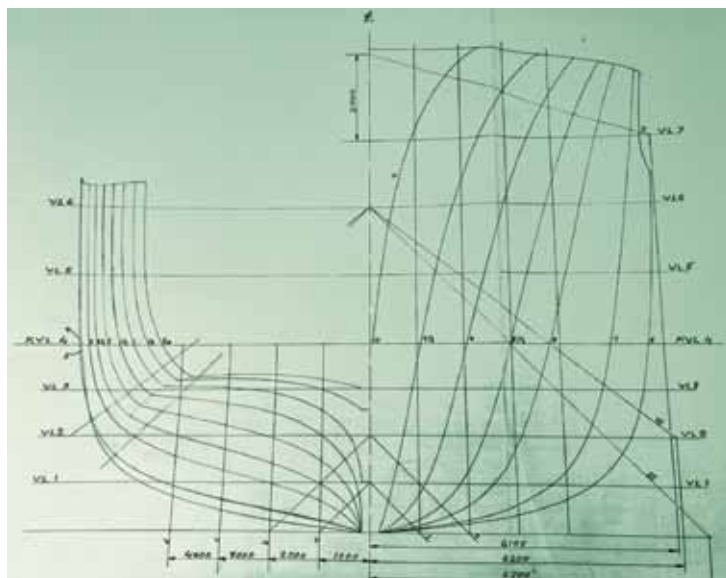

Avgående chefen för Västernorrlandsgruppen, VNG, kommandörkapten Bengt-Ivar Rådström överlämnar flaggan till chefen för Norra Militärregionen. Överste Lars Karlsson och tillträdande chef för VNG kommandörkapten Ingeborg Widerborg redo att ta emot flaggan. Foto: Jan Dufva/Försvarmakten

har engagerat sig i båthamnen. De kommer att lägga båtar här och även nyttja övningsområdet både till lands och till sjöss. Amfibieregementet har även anställt en hamnkaptan som på heltid ska samordna verksamheten och leda arbetet i hamnen. En utökning av hamnområdet planeras, slutar Widerborg. Båthamnen i Härnösand är den enda marina hamnen längs hela Norrlandskusten.

Ingeborg Widerborg bor i Karlskrona och kommer att veckopendla. Familjen består av maken Jonas samt barnen Måns, Maja och Lovisa. Under fritiden ägnar sig Widerborg gärna åt segling. - Det blir tyvärr inte mycket tid över till detta. I jobbet ingår mycket heljobb och obekväma arbetstider.

Text: Uno Gradin.

NEONAVAL AB

Historisk svensk styrka eskorterad till Lettland

Tidigare i år så säkrade marinen tillsammans med flygvapnet sjötransporten av den första delen av den svenska bataljonen som ska ingå i Natos multinationella brigad, MNB-LVA, i Lettland.

Sedan Sverige blev medlem i Nato för knappt ett år sedan har förberedelserna pågått för arméns deltagande i Natos multinationella brigad i Lettland. Brigaden är en av Natos totalt åtta, vilka är under uppbyggnad och stationerade längs alliansens östra gräns. Den svenska styrkans uppdrag är att, som en del i brigaden, bidra till alliansens avskräckning och försvar och att säkerställa stabilitet i regionen. I egenskap av

en manöverbataljon bidrar förbandet med betydande förmåga och eldkraft till brigaden. Den svenska bataljonens uppdrag i Lettland kommer sträcka sig över cirka sex månader. Närmast i tid sker åtgärder för att installera sig på campen som de danska allierade döpt till *Camp Valdemar*.

Det var en ganska komplex sjötransport där civila färjor lastade med personal och materiel transporterade bataljonen över Östersjön till Riga. Marinens uppgift var att säkra transporten genom att hålla en ständig sjöövervakning och lägesbild, detta tillsammans med flertalet helikoptrar i luften.

- Bland annat med stöd av sjöoperativ helikopter skapade vi en god lägesbild över området och såg till att transporten kom fram utan någon kunde störa den uppger sjöstyrkechefen Magnus Almquist på sociala medier.

Text: Ola Jacobsen och Försvarsmakten-

Foto: Överst: Delar ur den svenska bataljonen uppsatt av Södra skånska regementet landstiger i Lettland. Foto: Amanda Gahm/Försvarsmakten.

Foto t.v. Ola Jacobsen/Försvarsmakten.

Foto t.h. Tredje helikopter-skvadronen/Försvarsmakten.

Välkommen till Ronneby och Ronneby Brunn för Riksårsmötet 2025

Ronnebys ursprung kan ledas till tiden runt år 700 e.Kr. med spår av fornborgar och andra lämningar. Staden har fått sitt namn av Ronnebyån som från början hette Rotne å, "den rytande ån" vilket syftar på vattendragets olika forsar och vattenfall varav ett av de största i stadens nuvarande centrum. Ronneby omnämns redan 1231 i Kung Valdemars jordebok, medan Ronnebys äldsta dokumenterade stadsprivilegier tillkom år 1387 genom ett förnyat privilegiebrev. Detta gör Ronneby till Blekinges äldsta stad. I och med freden i Roskilde 1658 blev Blekinge svenskt.

Ronneby Brunn är en av sydöstra Sveriges största resortanläggningar. Hotellet har rötter från 1897 och är omgivet av en ljuvlig Brunnspark, som också blivit utsedd till Sveriges vackraste park. Vi erbjuder ett väl varierat utbud av energigivande och avkopplande aktiviteter. Vi är en komplett konferensanläggning med hög ambitionsnivå och vår restaurang, Brunnsrestaurangen, förädlar lokala råvaror från land och hav och dukar upp för middagar med show och dans. Besök vårt härliga spa, det är till för dig, din hälsa och ditt välbefinnande. Hos oss kan du räkna med omtanke och omsorg i alla lägen!

Det vackra och imponerande brunnshotellet stod färdigt 1897 efter en intensiv uppbyggnadstid då brunns-

Flottans Män i Karlskrona dricker Brunn på Ronneby Brunn. Foto: Ingmar Elofsson.

park, brunnskog, brunnsvillor, restauranger och badhus anlagts och uppförts. Ronneby Brunn blev landets ledande kurort och den svenska och internationella societeten levde brunnsliv med hälsosamt vatten och vackra omgivningar.

1940 blev brunnsdrickandet alltmer omodernt och anläggningen arrenderades ut till RESO som satsade på turismverksamhet. 1959 brann tråhotellet ned till grunden och efter en omfattande återuppbyggnad stod ett nytt och mycket modernt brunnshotell klart 1961. Tio år senare anlades en spännande tillbyggnad av hotellet i senaste arkitekturstil på Silverberget. Balkongerna på Silver Hill kom sedan i mitten av 1990 talet att byggas in och rummen anpassades till en modern resortanläggning.

Idag har det åter blivit modernt med kurortsbesök och på hösten 2002 stod Sveriges då modernaste spaanläggning färdig som en oas mitt i hotellet.

Mer information hittar du här www.ronnebybrunn.se

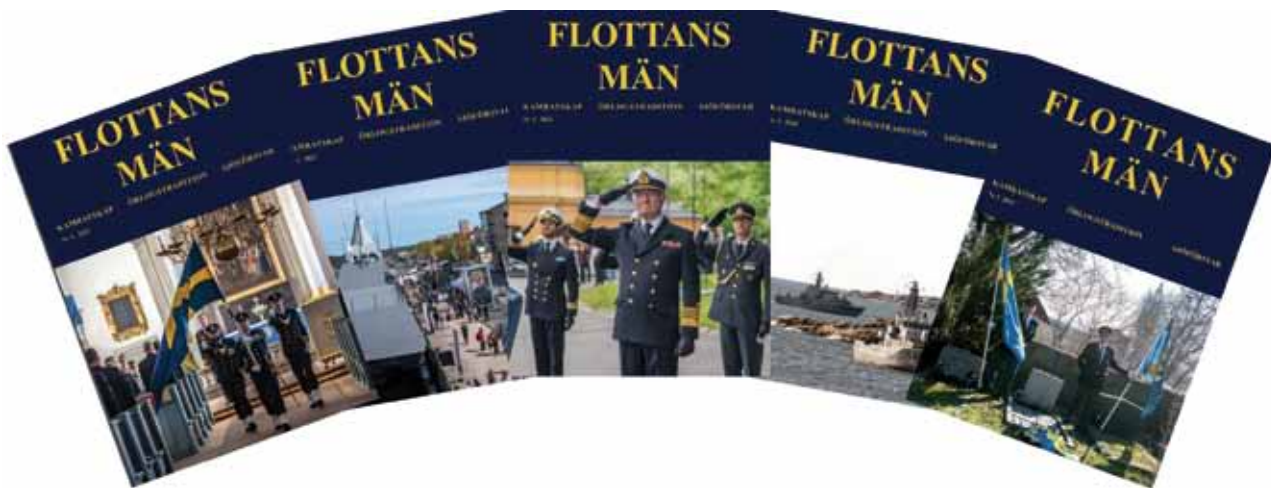
Brunns hotellet uppfördes 1895-1897 efter ritningar av malmöarkitekten Alfred Arwidius. Byggnaden brann ned till grunden 1959. Bilden är ett kolorerat vykortsupplag med texten från början av 1900-talet. Foto: Fotograf okänd/Blekinge Museum.

Anläggningen Ronneby Brunn idag. Mitt i bilden badanläggningen. Foto: Ronneby Brunn.

Fortsatt bra resultat för tidskriftsfonden!

Vårt upprop i syfte att stödja utgivningen av vår tidning och på sikt kunna göra den självbärande har gett ett mycket bra resultat under 2024. Inte mindre än 41 820 kronor har samlats in från läsarna. Gåvogivare under 2024 är nedanstående lokalföreningar, medlemmar och andra läsare.

Bidragsgivare 2024 har skänkt 41 820 kronor!

Olaf Andersen
Rune Andersson
Bengt Bergqvist
Göran Bjursten
Ulf Edman
Thomas Engevall
Mats Ericsson
Tommy Flisberg
Bengt Gradin
Gunnar Hallberg
Lars Erik Haller
Leif Holm
Rolf Holmqvist
Nils-Erik Israel
Cawe Johansson & Chatrin Vinlöv
Tommy Johansson
Olof Jönsson
Göran Kronquist
Sölve Larsby
Sigvard Lokatt
Göran Löfgren
Leif Olsson
Nils-Erik Pettersson
Harald Ramberg
Magnus Rietz

Jan Ringblom
Bo Lennart Roxström
Ingvar Rydén
Bengt Seger
Ulf Sjödén
Jan Ivar Skoog
Sven Stene
Roland Stengård
Örjan Sterner
Gunnar Sunqvist
Åke Sundqvist
Stefan Botos Sydebrant
Håkan Söderholm
Göran Wallén
Flottans Män Gotland
Flottans Män Halmstad
Flottans Män Haninge
Flottans Män i Karlshamn
Flottans Män Karlskrona
Flottans Män Norrtälje
Flottans Män Lysekil
Flottans Män Nynäshamn
Flottans Män Trelleborg
Flottans Män Varberg

Flottans Mäns Riksförbund med förbundsstyrelse och redaktör tackar för det storsinta stödet!

Välkommen till Riksårsmötet i Ronneby

Vi ser nu fram emot Riksårsmötet, RÅM, i Ronneby den 11 till 13 maj 2025 och vi är nu i full gång med planeringen. Vi ser helst att du anmäler dig via FM hemsida alternativt genom det formulär som finns här i tidskriften.

Då vi i år genomför RÅM på landbacken finns det möjlighet att delta under delar av mötet liksom att övernatta på Ronneby Brunn både före och efter mötet. Anmälningar görs på Flottans Mäns hemsida och underlag för årsstämman, priser och mycket annat framgår av mittuppslaget och på hemsidan. Om du vill komma före eller stanna efter Riksårsmötet kan du själv boka detta på Brunnen.

Då ett stort antal av våra medlemmar bor förhållandevis nära Ronneby och Brunnen har många visat intresse och efterhört möjlighet att endast delta på banketten måndagen den 12 maj. Priset för deltagande i banketten medför även kaffe och möjlighet att delta som åskådare på Riksårsmötet om du inte är utsedd deltagare av din lokalförening. Även detta bokar du på Flottans Mäns hemsida.

Som du kan läsa i programmet på mittuppslaget erbjuds det olika aktiviteter under mötesdagarna. Viktiga programpunkter är lokalföreningskonferensen under söndagen och riksårsmötet under måndagseftermiddagen. Förutom att ha trevligt tillsammans kan du delta i guideade turer och museibesök.

Vi behöver många funktionärer för de olika aktiviteterna och det finns plats för fler. Det kan röra sig om korta eller lite längre uppdrag. Är du intresserad och har möjlighet ska du kontakta någon av lokalföreningarna i "De tre K:na".

Hjärtligt välkommen till ett vårligt sydöstra Sverige hälsar de tre K:na!

Flottans Män Kalmarsund

Roland Stengård
Ordförande

Flottans Män Karlskrona

Lars Sager
Ordförande

Flottans Män Karshamn

Sewe Lindberg
Ordförande

De tre K:na fr.v. Roland Stengård, Lars Sager och Sewe Lindberg. Foto: Ingmar Elofsson.

Reseinformation

Det finns lite olika möjligheter att ta sig till från Ronneby och Ronneby Brunn och här är några.

Flyg Arlanda-Ronneby. Snälltåget från Stockholm till Alvesta/Anslutningsbuss till Ronneby direkt från tåget. Öresundståg Göteborg-Lund-Ronneby och Malmö-Ronneby. Buss Ronneby järnvägsstation-Ronneby Brunn Stadsbuss 4 och Regionbuss 211.

Gratis parkering finns även i anslutning till Brunnen.

Program vid Riksårsmötesdagarna på Ronneby Brunn 2025

Söndagen den 11 maj

13.00 - 17.00	Ankomst - registrering
14.00 - 15.00	Förbundsstyrelsemöte
15.00 - 16.30	Lokalföreningskonferens
16.30 - 17.00	Redaktören ger lite tips för att ta bättre mobilbilder (för den intresserade)
18.00 - 20.00	Välkomstdrink och allmän information
20.00 -	Gemensam middag under uppsluppna former

Måndagen den 12 maj

07.30 - 09.00	Frukost
09.00 - 14.00	Aktiviteter. Bussresa med guide till Karlskrona. Lunch och besök på Marinmuseet Rundvandring i Brunnsparken och besök Gripshundsmuseet
14.00 - 15.00	Fika på Brunnen
15.30 - 17.30	Riksårsmöte
18.30 - 19.30	Egen tid
19.30 - 20.00	Välkomstdrink för deltagare och inbjudna
20.00 -	Bankett för deltagare och gäster

Tisdagen den 13 maj

07.30 - 10.00	Frukost
10.00	Riksårsmötet slut

Anmälan till Riksårsmötet 2025

Namn..... Födelsedata (ÅÅMMDD).....
Postadress..... Lokalförening.....
Postnummer..... Telefon.....
Postort..... E-postadress.....
Medresenär..... Födelsedata (ÅÅMMDD)

I nedanstående priser för rum ingår

Två nätter i vald rumskategori, välkomstdrink vid gemensam middag och ett glas öl eller vin, två bufféfrukostar och bankett med fördrink och med vin eller öl. Du kan bo i något av nedanstående rumsalternativ.

Om du vill uppgradera rummen eller boka ytterligare övernattningar i samband med Riksårsmötet tar du själv kontakt med Ronneby Brunn (www.ronnebybrunn.se)

Andra kostnader utgörs av:

Utflykt till Karlskrona inkluderande besök på Marinmuseet med guide respektive rundvandring i Brunnsparken med besök på Gribshundsmuseet med guide genomförs parallellt under den 12/5. Deltagande sker till självkostnadspris enligt nedan. Lunch betalas enskilt på respektive plats (lunch på Skeppsgossen/Marinmuseet 140 kr/person, pensionärlunch på Brunnen mellan 13-14 kostar 125 kr/person). Utflykten till Karlskrona erfordrar 30 deltagare för att kunna genomföras.

Om du enbart deltar i Riksårsmöte och bankett:

Ingår fika samt en 3-rätters middag med dryck (2 glas vin/öl/vatten).

Anmälning

Rumskategori		Kostnad
Enkelrum (standard)	3 950 (för 1 person)	
Dubbelrum (standard)	6 400 (för 2 personer)	
Dubbelrum (superior dubbel)	6 500 (för 2 personer)	
Bussresa med Guide till Karlskrona/besök på marinmuseet	350 kr/person	
Rundvandring i Brunnsparken samt besök på Gribshundsmuseet med guide	100 kr/person	
Deltar enbart i Riksårsmöte + bankett den 12/5	725 kr/person	
Summa kr		

På Banketten vill jag/vi ha

Kött	Vegetariskt

Skriv här om det är något du/ni är allergisk mot:.....

Vi ser helst att du/ni bokar via föreningens hemsida www.flottansman.se/riksarsmote Saknas denna möjlighet ska ifyllt formulär skickas till Riksförbundet Flottans Män, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Vi vill att du bokar tidigt. **Måndag 7 april** är sista dag för bokning och betalning till **Bankgiro 396-1232, Flottans Män Karlshamn**

Förslag till dagordning vid Riksårsmötet med Flottans Män den 12 maj 2025 kl. 15.30

1. Parentation. Årsmötet öppnas
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare)
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan)
7. Fastställande av röstlängd
8. Styrelsens verksamhetsberättelse (årsberättelse)
9. Ekonomisk årsredovisning
10. Revisorernas berättelse
11. Beslut angående ansvarsfrihet
12. Beslut
 - att fastställa de framlagda resultat- och balansräkningarna
 - att resultatet överförs till ny räkning samt fördelas till tidskriftfonden enligt styrelsens förslag vilket utsänds med slutligt underlag inför mötet.
13. Beslut angående slutlig budget för år 2025 och preliminär budget för år 2026, samt årsavgift till riksförbundet för år 2027
14. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning
15. 1:a beslut avseende Förslag från förbundsstyrelsen rörande stadgeändring vad avser namnändring av Flottans Män till Föreningen Marinkamraterna
16. Förslag från lokalförening enligt § 15 i stadgarna
17. Utdelning av medaljer och belöningar
18. Avtackningar och avslutning

Valberedningens förslag till Styrelseledamöter, revisorer och valberedning inför Riksårsmötet 2025

Ordförande			Anmärkning		
Thomas Engevall, lof Haninge.	M	Omval	1 år	2025–2026	
Ledamöter					
Lars Sager, lof Karlskrona.	S	Kvarstår		till 2026	
Jan-Erik Knutas, lof Göteborg.	V	Kvarstår		till 2026	
Cawe Johansson, lof Sundsvall.	N	Omval	2 år	2025–2027	
Jan Berglöw lof Stockholm.	M	Nyval	2 år	2025–2027	
Ersättare					
LarsIngvar Elofsson					Pers ers för
Memsengrell, lof Karlshamn	S	Omval	1 år	2025–2026	Sager
Ulf Ängemo, lof Halmstad.	V	Omval	1 år	2025–2026	Knutas
Bengt Randevåg, lof Härnösand.	N	Omval	1 år	2025–2026	Johansson
Olle Jansson, lof Norrtälje	M	Nyval	1 år	2025–2026	Berglöw
Revisorer					
Jöran Westling, lof Norrtälje.	M	Kvarstår		till 2026	
Göran Löfgren, lof Karlskrona	S	Nyval	2 år	2025–2027	
Revisorsersättare					
Stieg Andersson, lof Västerås.	M	Kvarstår		till 2026	
Lennart Persson, lof Södertälje.	M	Omval	2 år	2025–2027	

Valberedningen 2025:

Örjan Sterner, lof Stockholm, Region Mitt, sammankallande; Lars-Erik Uhlegård, lof Göteborg, Region Väst; Sewe Lindberg, lof Karlshamn, Region Syd och Åke Semb, lof Härnösand, Region Nord

Två helt fantastiska shower i vår!

med 3-rätters middag & spa!

Pris från
1.825:-
/person

BEST OF THE BOSS

**BRUCE SPRINGSTEEN
TRIBUTE**

Bästa låtarna från Bruce
Springsteen

29
mars

Läs mer och boka via QR-koden

Rock THE
NIGHT away
PETER JOHANSSON

Hyllning till de största rock- &
poplåtarna

26
april

eller besök oss på ronnebybrunn.se

STÖD
VÅR MARITIMA
FARTYGSHISTORIA

Logga in och [bli medlem](#)

www.fmgc.se

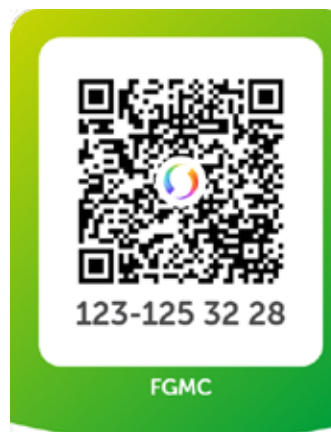
Föreningen Göteborgs Maritima Centrum

Vi är en vänförening till **Maritiman** och fungerar som en samordnande funktion för Maritimans olika fartyg.

Föreningen syftar på att stödja Maritiman, att verka för fartygens bevarande, samt att hjälpa till att samla och sprida kunskap om dessa.

Logga gärna in på www.fmgc.se och tag del av fördelarna med ditt medlemskap.

Avgiften 200 kr till Bg 5544-1455 eller Swish 123 125 32 28

swish®

(Meddela namn, adress och e-mejl, via hemsidan, vid användandet av Swish!)

Tillbaka efter 30 år

Efter en lång törnrosasömn på över 30 år finns nu åter reservofficerarna och Svenska Marinens Reservofficersförbund representerade i garnisonen med en egen krets – Karlskronakretsen. När den lokala representationen försvann i mitten 1990-talet var det andra tider och den eviga freden inte bara förväntades infinna sig utan också stanna. Nu blev det som bekant inte så och intresset ökar nu återigen stadigt.

Förbundet bildades 1935 under namnet Svenska Flottans Reservofficersförbund för just reservofficerare i flottan. Idag organiserar förbundet reservofficerare ur hela marinen och har också bytt namn till Svenska Marinens Reservofficersförbund (SMRO). Totalt finns ca 450 medlemmar och tillsammans med förbundet Sveriges Reservofficerare (Sverof) är SMRO en av de två organisationer som representerar de svenska reservofficerarna. De båda utgör grundstenarna i Förbundet Reservofficerarna, en gemensam part i förhandlingar som rör reservofficerare och arbetar även för att förbättra regler, avtal och lagstiftning. Allt för att underlätta för reservofficerarna att tjänstgöra och därmed också stärka försvarsförmågan.

SMRO är av den fasta övertygelsen att ett förnygrat, förnyat och större reservofficerssystem idag är en viktig pusselbit för ett framgångsrikt försvar av vårt land. Detta gäller både nationellt som att uppfylla våra åtaganden i och med inträdet i Nato. Ett väl fungerande

reservofficerssystem gynnar Försvarmakten såväl i fred som ofred, dessutom är det kostnadseffektivt. Efter att tidigare ha varit en självklarhet inom Försvarmakten har systemet legat i träda under en tid, med andra ord finns det mycket att ta tag i.

Kretsen i Karlskrona kommer att vara en del i det arbetet och under den gångna hösten startades verksamheten upp lokalt och inledningsvis drivs vi som en projektgrupp under förbundsstyrelsen. Avsikten är att erbjuda ett varierat program med intressanta fördrag, studiebesök, fortbildning och förstås allehanda trevligheter. Vi agerar också mentorer och stöd till reservofficerskadetterna på Sjöstridsskolan.

Vi önskar nu hjälp att nå ut med information till alla reservofficerare med marin anknytning i regionen att vi finns. SMRO Karlskrona är ödmjukt tacksamma att få hjälp med att sprida nyheten att vi nu återigen är representerade i regionen. RO som är intresserade av att engagera sig i verksamheten eller bara bli medlemmar i SMRO Karlskronakretsen kontaktar med fördel under tecknade. För oss är det en självklarhet att också reservofficerarna i Karlskrona ska ha en egen representation. Vi är tillbaka.

Givetvis assisterar vi med att svara på allehanda frågor och funderingar.

Carl Wachtmeister
SMRO Karlskrona

Kontakt SMRO Karlskronakretsen:

Örln Carl Wachtmeister (3.sjöstridsflottiljen):
carlwachtmeister@mil.se (t.v. i bild nedan)

Örln Bruno Axelsson (3.sjöstridsflottiljen):
bruno.axelsson@mil.se (t.h. i bild nedan)

Foto: Jimmie Adamsson/Försvarmakten

Hotell Drottning Victorias Örlogshem

Bo som en Drottning men betala som en sjöman.

Du som tillhör Försvarsmakten och någon av alla dess frivilligorganisationer är extra välkommen, det är för dig vi finns till.

Vi är ett litet familjärt hotell på ett av de bästa lägena i Stockholm. Vi erbjuder flera olika rumstyper, enkel, dubbel till sviter. Frukost och gratis wifi ingår.

Mardröm på havet för estniska flyktingar

Skutan Venus lägger till i Örnsköldsvik den 29 september 1944 med 852 flyktingar ombord. Några timmar tidigare hade båten varit nära att gå i kvav mot klipporna utanför Ulvön och bogserades in från norra Ulvön av S/S Minerva. Hösten 1944 flydde 32 000 estländare från kriget i Estland till Sverige. Foto: Mölndals stadsmuseum/Digitalt museum Fotograf okänd.

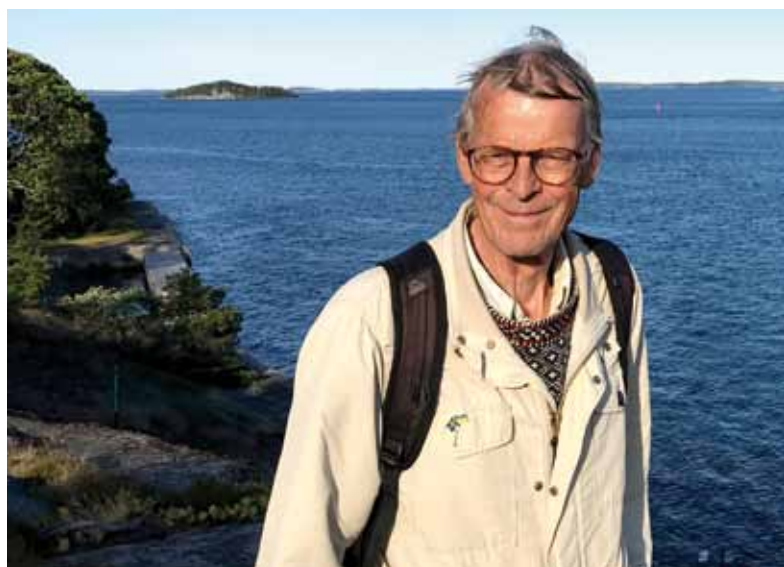
En mardrömslik resa i full storm och regn ute på Bottenhavet upplevde 842 estniska flyktingar i september 1944. Flyktingarna befann sig ombord i den mer eller mindre skrotfärdiga finska motorgaleasen *Venus*. Resan startade i Raumo i Finland och målet var att inom några timmar nå Gävle. Det visade sig omöjligt på grund av stormen. *Venus* hade dåligt fungerande motor och

tvingades följa med vågorna norrut längs kusten. Kaos rådde och flyktingarna led svårt under tre dygn på havet.

Till slut slutade motorn fungera helt och hållet. *Venus* hamnade i sjönöd utanför Ulvön. Fartygets svåra situation uppmärksammades från lotsutkiken på Ulvön. En lotsbåt ryckte ut och lotsar ombord fick efter heroiska insatser kontroll på den livsfarliga situationen. Ångbogeraren *Minerva* lyckades bogsera haveristen till hamnen i Örnsköldsvik. Ombord på *Venus* hänvisades männen till att stå på däck. Kvinnor och barn befann sig i ett syrefattigt och mycket trångt lastrum. Många blev apatiska och förmådde inte göra något där de låg som packade sillar.

En av männen orkade inte klara av den psykiska pressen. Han sköt sig med ett medhavt vapen. Två spädbarn dog i lastrummet på grund av syrebristen.

Den lilla staden Örnsköldsvik, med på den tiden 7000 invånare, fick fyra timmar på sig att förbereda ankomst och förläggning av de 842 svultna och blöta flyktingarna. Den lilla staden klarade sitt uppdrag med glans. På ett bräde fick man ansvar för en människogrupp som utgjorde 13 procent av stadens befolkning.

Föredragshållaren förre Estlandsambassadören Lars Grundberg. Foto: Uno Gradin

Ambassadören i Estland, 1991-1995, Lars Grundberg till höger i bild, lade ner stort arbete för att få tillstånd minröjningar och sjömätningar i Baltikum. Dessa började i den gamla Sovjetiska ubåtsbasen i Paldiski i Estland 1995. I mitten Chefen för 2.minkrigsavdelningen, kommendör Christer Nordling, vid ett besök vid den då nedlagda Raadi flygbas i Tartu. Foto: Ingmar Elofsson/Försvarmakten.

I parken bakom Tartu universitetets vita byggnad tronar statyn av Gustav II Adolf. Den står här eftersom den svenske kungen grundade lärosätet 1632. Det är därmed Sveriges näst äldsta universitet efter Uppsala. Här kransnedläggning vid monumentet i maj 1995. Chefen för 2.minkrigsavdelningen, kommendör Christer Nordling och ambassadör Lars Grundberg. Foto: Ingmar Elofsson/Försvarmakten.

Med på båten under den fruktansvärda resan var femåriga Maret Vinnak Svensson. Hon har intervjuats i Örnsköldsviks Allehanda, men vill inte tala med oss. Enligt artikeln av reportern Johanna Dyrén är Marets minnesbilder från resan väldigt få.

- Inte heller har någon av de äldre som var med på de svåra dygnen berättat särskilt mycket, säger Maret i Örnsköldsviks Allehanda. Men jag kommer ihåg att när vi kom i land i Örnsköldsvik såg vi ett berg av smörgåsar med korv och ost. En som däremot har klara minnesbilder av flyktingbåtens ankomst till Örnsköldsvik och vad som hände den 27 september 1944 är 88-årige Bengt Granqvist i Härnösand. - Vi var sex-sju grabbar som sparkade boll inte långt från hamnen. Vi hörde på radion om en flyktingbåt som var på väg till Örnsköldsvik och givetvis cyklade vi till hamnen.

-Där fick vi se en mindre båt med slagsida och en lite större bogserbåt liggande långsides. Det myllrade av människor ombord på båten med slagsida. Sex-sju bussar stod och väntade på flyktingarna. - Det syntes att de var utmattade, blåfrusna och genomdränkta av vatten. De var påbyltade med diverse plagg. Vi fick veta att männen kördes till Folkets park. Kvinnor och barn hamnade i folkskolan. Undervisningen där hade stoppats och barnen fick åka hem, konstaterar Bengt.

- Det som hände vid flyktingbåten var givetvis spännande för en åttaåring att få vara med om, fortsätter Bengt.

- Innan bussarna åkte utspisades alla flyktingar med risgrynsgröt, kaffe, mackor och pölsa som trollats fram med en väldig fart. Kvinnor från lottakåren skötte om mat och omvårdnad. Flyktingarna fick rena och torra kläder och skor på fötterna. Bengt vill gärna berömma kommunen och lottorna som klarade av att ta hand om så många flyktingar på ett så fantastiskt sätt. -Här har MSB och Civilförsvaret mycket att lära, konstaterar Bengt.

Före detta ambassadören i Estland, Lars Grundberg född och uppväxt i Örnsköldsvik har i flera föredrag i både Härnösand och Örnsköldsvik berättat om den dramatiska båttransporten och hur lotsarna och Örnsköldsviksborna klarade upp situationen på ett så fantastiskt sätt. Lars har en lång och förtjänstfull karriär bakom sig på UD. Han var bland annat Sveriges första ambassadör i Estland efter befrielsen, åren 1991-1995. Lars intressanta föredrag med en utförlig och intressant berättelse om mardrömsresan med *Venus* finns förmodligen att få efter kontakt med författaren. Lars gjorde 1964, sina sex sista veckor i militärtjänsten på KA 5 som sjukvårdsbefäl, utbildad vid Marinens sjukvårdsskola i Göteborg.

Text: Uno Gradin

Korvetten Visby ansluten till Natos stående styrka

HMS *Visby* är också det första svenska korvett som anslutes Natos stående styrka SNMG1 – Standing Nato Maritime Group 1. Korvetten HMS *Visby* är också det första svenska fartyg att ställas under Natobefäl i samband med operation *Baltic Sentry* i Östersjön. Sverige kan delta med upp till tre fartyg i operationen, enligt beslut från regeringen. I operationen, som ska pågå under flera månader, bidrar Sverige förutom med korvetter även med olika typer av stödfartyg. Operation *Baltic Sentry* ska förstärka sjöövervakningen i regionen och avskräcka från attentat mot kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön. Då operationen inleddes hissades Natos flagga på HMS *Visby*.

Baltic Sentry samordnas av Natos operativa högkvarter i nederländska Brunssum, medan de marina delarna leds av ledningsstaben CTF Baltic i Rostock i Tyskland. CTF Baltic leder Natos marina enheter i Östersjöregionen.

- Vi känner viss stolthet över att tio månader efter inträdet i alliansen leverera substantiella bidrag som kan ställas direkt under Natobefäl. Sedan har vi inte riktigt all materiel på plats på alla plattformar ännu, men vi måste ha respekt för att det tar lite tid, säger Jimmie Adamsson, presskontakt i marinen. Sverige är ett av flera länder som deltar i operationen som kommer att fortgå tills vidare. – De flesta länder i vårt närområde deltar och bidrar och det är en rejäl samling fartyg och flygplan som deltar, säger Jimmie Adamsson. - Det visar hur väl Sverige och svenska försvarsmakten var förberedda på Nato-inträdet, förklarar Jimmie Adamsson och fortsätter. – Vi visade att på mindre än ett år, från att Sverige blev medlemmar, så kan vi leverera och vi kan delta fullt ut i Natos aktiviteter.

Korvetten *Visby* och den Nederländska fregatten *F 803 HNLMS Tromp*. Foto: Nederländska marinen.

Historisk flagghissning ombord på HMS *Visby*, Natosflaggan i sejnfallen på väg i topp. Foto: Jimmie Adamsson.

Text: Ingmar Elofsson.

Light, compact, effective

When every second counts

With the affordable, lightweight, compact Bofors 40 Mk4 Naval Gun, you're ready to face threats rapidly at all levels of conflicts. Its high rate of fire and ability to switch between ammunition types, including the 3P all target ammunition, provides superior survivability. With a maximum range of 12.5 km and multi-target capability, the automatically loaded, remotely controlled weapon can also be commanded locally as a backup, equipping the operator for any scenario.

baesystems.com/40mk4

BAE SYSTEMS

Inifrån U 137 – Besedins egen berättelse

Politruken från *U 137*, Vasilij Besedin, har i sin bok *Inifrån U 137*, redogjort för vad som hände under och efter grundstötningen den 27 oktober 1981 av den sovjetiska ubåten med den sovjetiska beteckningen S-363. Besedin är väl känd för de flesta från bilderna när han står i pälsmössa och vantar i tornet till *U 137* när den stod på grund vid Torumskär i Gåsefjärden. I boken från 2009 skriver han sin egen berättelse från ett manus som funnits sedan åtta år tidigare. Förlaget Albinsson & Sjöberg i Karlskrona har gett ut hans bok som är den första i sitt slag. På en välbesökt presskonferens på Marinmuseum vid releasen 2009 svarade han på frågor och berättade om sina upplevelser och hur det hela gick till från sin horisont.

Uppdraget för *U 137* var att spana ost om Bornholm och som beredduppgift att anfälla Natos fartyg och då med sina torpeder som var bestyckade med kärnvapen. Detta var 1981 och läget var den tiden ett helt annat, bland annat pågick arbetarrevolten i Polen för fullt. En stor konflikt kunde vara under uppsegling enligt Besedin. Södra och sydöstra Östersjön var vid denna tid vad som närmast kan karaktäriseras som en häxkittel.

Enligt Besedin trodde man att man var ost om Bornholm och satte nordlig kurs för att gå ur sitt operationsområde för att förflytta sig till laddningsområdet och ladda ubåtens batterier, vilka används för drift i u-läge. Nu var *U 137* 57 sjömil, ca 106 km, fel och den nordliga kursen i övervattensläge bar rakt in mot Gåsefjärden och tog slut vid Torumskär.

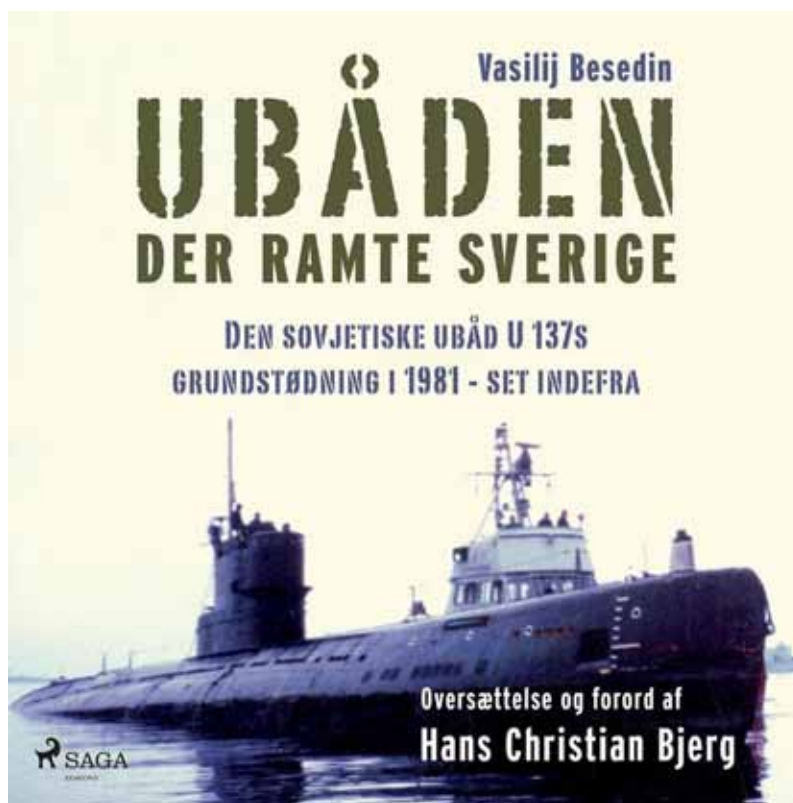
På min fråga hur man med de navigationshjälpmedel som stod till buds, decca, radiopejl, samt ekolod och död räkning, för att följa upp läget och dessutom i övervattensläge med optisk sikt, kan gå så långt in skärgården utan att bli varse hur fel de kommit. Det verkar än idag märkligt. Besedin hävdade att delar av navigationsutrustningen blivit förstörd då man kolliderat med en vajer från en trål. Både radiopejlen och ekolodet var ur funktion. Dock borde det funnits både kunskaper och erfarenhet bland det nautiska befälet för att konstatera att de höll en kurs som gick in i skärgården och inte öster om Öland som plottet på sjökortsutdraget på bokpärmarnas insida visar.

Om svenskarna skulle försöka att få kontroll över ubåten hade de order från Östersjömarinens stab att spränga både sig själva och ubåten. På min fråga hur det då skulle gå med de kärnvapenförsedda torpederna berättar Besedin att de skulle skjutas ut in i Gåsefjärden och då vad man kan kalla säkrade och inte detonerat.

Året var 1981 den oktobernatten då grundstötningen vid Torumskär i östra

Vasilij Besedin berättar och svarar på frågor om sin bok "Inifrån U 137" där han var den som stod i tornet i pälsmössa och tjocka vantar, välkänd för en hel värld. Foto: Ingmar Elofsson.

Besedins bok har bl.a. översatts till danska av den danske marinhistorikern Hans Christian Bjerg, som bland annat är korresponderande ledamot av det svenska Kungl. Örlogsmannasällskapet.

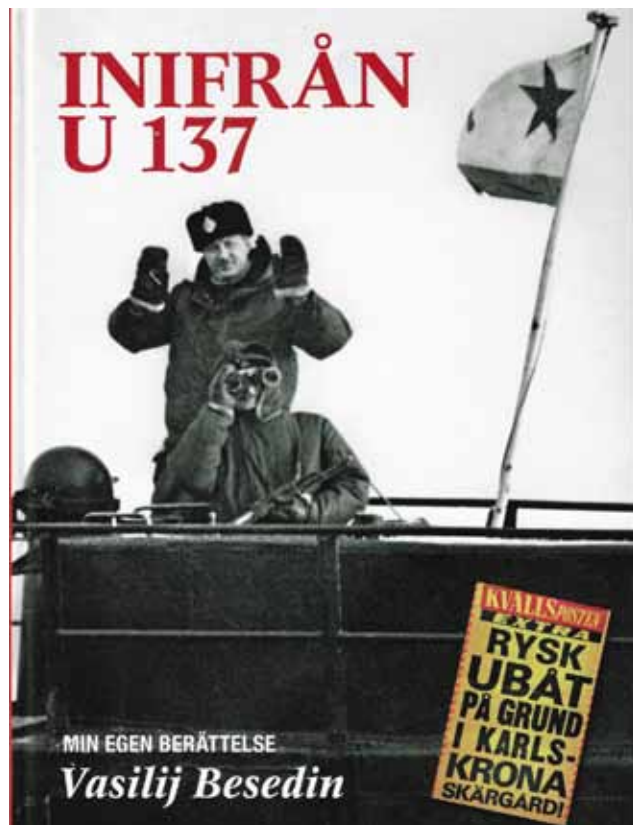
Где находится
и берите.
Besedin
27. 10. 2009.

Vasilij Besedin autograf i boken. Är det någon som kan ryska är jag tacksam för översättning. Foto: Ingmar Elofsson.

Blekinge skärgård blev en världshändelse. Fortfarande kommer det fram fakta och annan information och även 43 år senare är frågan åter aktuell. Inte minst genom den satir om U 137 som tog sin början på TV julhelgen 2024. Besedins bok är intressant från många synpunkter och underlaget till boken säger Besedin är hans egna dagböcker, skrivna rapporter och känslor hur han upplevde det hela. Någon möjlighet till källgranskning är förstås utesluten.

Tre straffades efter händelsen, berättar Besedin, fartygschefen Gustijin, den nautiskt ansvarige styrmannen och ubåtsbrigadens stabschef som också var ombord. Besedin som var vad han kallar vice befälhavare ombord klarade sig utan något straff och efterräkningar.

Oavsett om man ansluter sig åt uppfattningen att det var en felnavigering eller om det var ett led i - eller en del i en annan verksamhet så är boken intressant. Den ger en bild hur det hela tedde sig på ubåten och ger nytt underlag till en debatt och diskussion om U 137 som

I boken "Inifrån U 137" ger Vasilij Besedin sin version hur U 137 gick på Torumskär 28 oktober 1981. Foto Ingmar Elofsson.

inte lär sluta i det första taget, skrev jag 2009 och fick nog ganska rätt. Många frågor återstår dock och Besedin planerade då att ge ut en andra bok i ämnet. Sökningar har dock inte gett något resultat i denna fråga.

Text och foto: Ingmar Elofsson

SKÅNSK GRÄDDGLASS
- sommar året runt sedan 1937

Engelholms Glass AB - ett svenskt familjeföretag Tel. 0431-108 51 www.engelholmssglass.se

Välkommen till STORA TRATTEN

Flottans Mäns semesterparadis

- 1 Klubbhuset Evert Taube
- 2 Rosemarie - Holmvärdens stuga
- 3 Carmencita
- 4 Albertina
- 5 Sköna Helén
- 6 Maj på Malö
- 7 Ellinor
- 8 Rönnerdahl
- 9 Sjösala
- 10 Calle Schewen
- 11 Sopstation, återvinning
- 12 Bastu
- 13 Hamn med bryggor
- 14,15 Toaletter
- 16 Färskvatten (enbart för dryck)

Upplev Stockholms skärgård på ett unikt sätt! Inte långt från Finnhamn hittar du Flottans Mäns idylliska sommarö, Stora Tratten – en bortglömd pärla som du enkelt når med skärgårdsbåt från Stockholm. Här har våra medlemmar, oavsett lokalförening, möjlighet att hyra charmiga stugor eller lägga till med egen båt för en oförglömlig skärgårdsupplevelse.

Stora Tratten, vackert belägen utmed Husaröleden (N59°28',1; O18°49',6), erbjuder en enkel men mysig vistelse med allt du behöver för avkoppling. Vi har ett klubbhus och sju mysiga stugor utrustade med

gasolkök, kylskåp eller kylbox, samt tillgång till färskvatten från vår egen avsaltningsanläggning. Här handlar det inte om lyx, utan om genuin skärgårdscharm till ett mycket förmånligt pris.

På ön finns både vedeldad bastu, badbryggor, en barnvänlig sandstrand, båtar att hyra och en gästhamn. Om du gillar fiske, har du dessutom fantastiska fiskevatten runt ön. Sedan 1944, då Flottans Män köpte ön, har ideellt arbete och generösa donationer förvandlat denna plats till ett litet paradiset – en fristad bortom vardagens stress.

Ön är öppen från midsommar till mitten av augusti, med en holmvärd på plats som ser till skötseln och välkomnar stuggäster till och från Finnhamn. Stuggäster byter stuga på söndagar och på tisdagar och fredagar ordnas gemensamma handlingsresor till Coop på Ingmarsö. Vill du ha bästa tillgången på stugor? Tänk på att det är enklast att boka i början eller slutet av säsongen.

Kom och upptäck varför Stora Tratten är en plats för både rofylld avkoppling och rolig skärgårdsaktivitet – en pärla i Stockholms skärgård!

Det finns olika alternativ för att ta sig till Stora Tratten. Det vanligaste är med någon av skärgårdsbåtarna med avgång från Strömkajen vid Kungsträdgården i Stockholm City. Upphämtningsbrygga är Finnhamn. Man kan också åka SL-buss 626 från Danderyds Sjukhus till Åsättra brygga och där ta skärgårdsbåten till Finnhamn. Annars är båtgäster självklart välkomna till Stora Trattens fina gästhamn i nordvästligt läge där en mysig middag och fina solnedgångar kan avnjutas i sällskap med övriga på ön.

Transporter

Vid hyra av stuga ingår transporter mellan Stora Tratten och Finnhamn i samband med ankomst och avfärd, samt handlingsresor tisdag och fredag till Coop på Ingmarsö. I affären finns post och den är också ombud för Apotek och Systembolag. I samband med ankomst kan livsmedel för ett par dagar inhandlas i affären på Finnhamn (begränsat sortiment).

Den som inte besökt Stor Tratten har missat det bästa Flottans Män har till sitt förfogande. Gå gärna in på Stora Trattens egen del på hemsidan för att se fler bilder och läsa mer information om priser och stuguthyrning.

www.flottansman.se/stockholm/stora-tratten/

Stora Tratten – historik och fakta

Stora Tratten inköptes 1944 och den 15 november samma år beviljades lagfart på fastigheten vars formella benämning är "Österåker Brottö 1:13". Inköpspriset 1944 var 7.250 kronor. Nuvarande taxeringsvärde på fastigheten (2024) är 6.650.000 kronor där 6.400.000 utgör tomtvärde och 250.000 utgör byggnadsvärde.

Lokalföreningen i Stockholm arrenderar Stora Tratten av Riksförbundet och svarar enligt arrendeavtalet för samtliga kostnader, inkluderande fastighetsavgiften. Arrendetiden är på 50 år och löper ut 2041. Om det inte sägs upp senast fem år tidigare, dvs 2036 förlängs avtalet med ytterligare 50 år. Arrendeavgiften är 1 krona per år.

Skälet bakom detta förmånliga arrendeavtal är att det i samband med delningen av den tidigare kallade "Huvudföreningen" av Flottans Män till att bli Riksförbundet respektive LoF Stockholm uppstod en fråga om vem som egentligen ägde Stora Tratten, var det Riksförbundet eller var det LoF Stockholm? Detta var en tämligen het fråga med många starka och motstridiga viljor, och inte minst känslor.

Frågan och lösningar på dilemmat böljade fram och tillbaka och olika idéer prövades mot varandra. Det som var konstant var att Stora Tratten, oberoende av ägare, skulle vara till för alla medlemmar i Flottans Män, vilken lokalförening man än tillhörde. Till slut landade man i en praktisk väg ur dilemmat som är väldigt lik den form som återspeglas i arrendeavtalet. Som det står i ett gammalt protokoll från 1990:

" – åter igen aktualiserades arrendeförfarande – dock i sådan form att Stockholmsföreningen i praktiken skulle kunna utöva ägarskap. Bland annat diskuterades tid 50 år med automatisk förlängning, arrende om 1 kr/år, fastigheten får ej försälgas utan LoF Stockholms medgivande men också att 90 % av övriga LoF skulle ge sitt medgivande – en sådan passus kunde också skrivas in i stadgarna. "

I det undertecknade arrendeavtalet har de 90 procenten av övriga Lokalföreningar justerats till 75 procent. En kopia av det undertecknade avtalet har tidigare i år (2025) tillsänds styrelserna i alla nuvarande 24 lokalföreningar för den som eventuellt vill läsa det i detalj.

Det var det formella, i sak är det precis som artikeln på uppslaget beskriver. Vi äger en fantastisk anläggning i Stockholms skärgård som fler borde ta chansen att utnyttja och njuta av. Det är bara att gå till Stora Trattens del av Stockholms hemsida på adress i blått ovan och agera!

Materielnyheter

Personal ur FMV och Försvarsmakten på plats vid kölsträckningsceremonin. Foto: Astilleros Almon

FMV och Försvarsmakten har medverkat vid en kölsträckningsceremoni för det första av två arbetsfartyg till marinen. Fartyget är just nu i början av byggnationsfasen och befinner sig på varvet hos leverantören i Spanien. Under 2024 beställde FMV två nya arbetsfartyg till Försvarsmakten. Fartygen kommer ge marinen en förbättrad förmåga att stödja övriga förband med torpedbärgning, logistik och undervattensarbeten. Fartygen kommer att döpas till Sälen och Tumblaren. Leverans till marinen sker 2027 och 2028.

Källa: FMV.

FMV har tecknat ramavtal med Dacon AS om äternät till alla marinens större fartyg. Äternäten används för att kunna klättra upp eller ned för fartygets sida, om till exempel någon fallit överbord.

Enligt SOLAS, som är den internationella konventionen för säkerhet för människoliv till sjöss, måste alla fartyg ha äternät. Näten beställs i olika storlekar, så att de ska passa alla typer av fartyg.

– Man ska kunna klättra upp om man ramlat överbord, men också kunna klättra ner för att hjälpa någon som fallit överbord eller om man behöver ta sig till en livflotte. Och om båten får slagsida ska äternäten vara tillräckligt långa för att nå vattnet från den övre sidan av båten, så att man kan klättra även när båten lutar. Därför är näten längre än vad båtsidan är, säger Johanna Josefsson, projektledare skepps-, skydds- och livräddningsmateriel vid FMV.

Den första leveransen till marinen är planerad att ske under första kvartalet 2025.

Källa: FMV.

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Vinterdäcken hade bytt plats med somrardäcken, även om det fortfarande inte känns nödvändigt. Luften är fortfarande varm tack vare att solen har visat sig under dagen. Havet är lugnt och rönnbären lyser knallröda.

Baren öppnar vanligen 18.01. Dock ej denna gång då redan många samlats i god tid dessförinnan och därför gjorde den barsvariga ett uppskattat undantag. Samtalen är igång och historier serveras på löpande band, en och annan överdrift kan förekomma.

19.00 tar ordförande Cawe Johansson till orda och vi bänkar oss för en sedvanligt välsmakande och trevlig måltid bestående

av två sorters sill med potatis samt en och annan välsmakande snaps. Ärtsoppan som följde på sillen var mycket god och till den serverades varm punsch. Efter ärtsoppan följde kaffe och dammsugare.

Det sedvanliga lotteriet sålde slut och många, dock inte alla, besökte prisbordet som var ovanligt rikt på vinster.

Carl Martinsson

Region Mitt

Gotland

Lördagen den 7 december 2024 avslutades traditionsenligt med jullunchen 7 december som ägde rum på Scandic Visby restaurang Koggen. David med köks- och serveringspersonal serverade en jullunch på två tallrikar. En marin tallrik med sill, lax, stekt inlagd strömming på knäckbröd, ägghalvor med räkor och en tallrik med traditionell julsinka och andra charkuterier. Under måltiden sjöngs det julsånger och gotländska visor med stöd av spelemannen Peranders Sandström och hans dragspel. Som avslutning kom det in saffranspannkaka med salmbärssylt som avnjöts till Tomten av Viktor Rydberg på Gutamål.

*... "Månen han sänkar sin tystä ban,
snåien löisar veitar pa tall u gran,
snåien löisar veitar pa takat.
De jär tomtn' ainsummen som vakar".*

Därefter avslutades en trevlig eftermiddag.

Onsdag 11 december P 18 julkonsert och torsdag 12 december genomförde P 18 sin julsamling i Visby Domkyrka. Vi inbjöds dessa båda evenemangen. Härlig musik och högtidliga utnämningar och belöningar i vår vackra helgedom

Tjugotalet medlemmar hörsammade inbjudan till en traditionsenlig ärtmiddag torsdagen den 30 januari i Marinstugan. Kvällen inleddes med filmen "Attack till sjöss" som visar motortorpedbåtsdivisionens verksamhet på 1950-talet. En nostalgisk film som säkert berörda vår nestor Göran Kronqvist med ett förflutet vid förbandet under dess verksamhet under 1970-80-talet runt Gotland. Därefter informerade ordförande Lars Ellebring om ett kommande namnbyte på Flottans män

P 18 julsamling i Visby Domkyrka 11 december. Foto: Rutger Bandholt.

och om föreningens framtid. Ordföranden passade också på att dela ut Veterantecken efter 10 års medlemskap till tre värdiga medlemmar Lars-Inge Andersson, Björn L Andersson och Lars Welin. Vår middag tog sen vid med gubbröremacka och ypperlig ärtsoppa med lämpliga tillbehör tillhandahållen av Scandic Visbys trevliga personal. Under ledning av Lars Danielson, vår programansvarige tillika allsångsledare och ansvarig för vårt sånghäfte, sjöngs det unisont många härliga sånger. Naturligtvis med anknytning till vår marin. Vad mer kan man önska sig? Allt detta blev ett minnesvärt samkväm.

Flottans Män samlades onsdagen den 5 februari tillsammans med de andra militära kamratföreningarna för deltagande i Gotlands regementes högtidsdag ute på Garnisonen i Tofta. Vi representerades av ordförande Lars Ellebring och Björn Eklöf vid en fin cetremoni.

Lars Ellebring

Överst: Samkväm.

Till bords sitter från vänster Göran Kronquist, Kristina Sten, Per-Olof Andersson och Mona Andersson,

Till vänster står från vänster Lars-Inge Andersson, Björn L Anderson, Lars Welin och ordförande Lars Ellebring.

Foto: Lars Ellebring.

Haninge

Något om vad som sig tilldragit haver hos Lof Haninge

Höstens verksamhet 2024 inleddes, efter deltagandet i Femkampen då goda köttbullar serverades på Notholmen, med att Angasarbaletten light underhöll kamraterna på Tingshuset med tradjazz och skönsång. Tyvärr decimerades orkestern senare med anledning av Bosse Furéns bortgång.

Nästa sammankomst ägde också rum i Tingshuset, som är vår samlingslokal sedan många år. Denna gång serverade Hannu Mylleri en buffé med inspiration från tyska ölfestivaler. Alla lät sig väl smaka till tonerna av kända sånger, något mångstämmigt framförda.

Vår medlem Lennart Eriksson, mångårig idrottslärare på BÖS och i handbollslandslaget, berättade om sina minnen från Olympiaden 1971 i München, spännande, men med tragisk utgång.

Lof Haninge har huserat i många lokaler. Först på BÖS sedan AMF 1. Längre höll vi till i Maskinskolan, därefter på Skyddsenheten för att sedan inrätta oss i en lokal

Kommandörkapten Erik Allerman överlämnar Flottans Män Haninges premie till korpral Karl Tagesson vid Korvettdivisionens julavslutning.

under Marketenteriet. Den baseringen blev inte långvarig, varför våra pinaler och bibliotek de senaste åren varit förrådsställda. I höst har vi glädjande nog tilldelats en mindre lokal närmare slott och Exhall där vi nu

förhoppningsvis kan hålla vårt kommande årsmöte.

Lof Haninge har sedan många år tilldelats förtjänt sjöman en premie vid förbandens årsavslutningar som genomförts i Berga

Exhall. Lof Nynäshamn har senare anslutit sig till traditionen och så var det också i december 2024 när Fjärde sjöstridsflottiljen avhöll sin avslutning med hornmusik och tillbakablickar. Kjell Johansen från Lof Nynäshamn harangerade sin, enligt kamraterna ombord, förtjänade sjöman och informerade också om arbetet avseende ev.

namnbyte för Flottans män.

Dessa raders skribent representerade Lof Haninge, men kunde tyvärr inte överlämna föreningens premie till föreslagne korpralen Karl Tagesson ity han då var till sjöss ombord HMS *Helsingborg*. Det fanns då utrymme att utveckla motiveringen av valet av Tagesson med stöd av Flottans

män honnörssord "Kamratskap" eftersom Tagesson var sedd som en mycket positiv person, inte bara i egen mäss utan i hela fartyget. Han uppfyllde samtidigt FM honnörssord "Sjöförsvar och Örlogstradition" då han nu var sjögående.

Christer W

Norrköping

Styrelsemötet den 4/11 började med en rejäl överraskning. Ordförande Ove Kumlov meddelade att han avgick med omedelbar verkan. Även Stefan Nilsson avgick enligt Ove. Stefan var inte närvarande p.g.a. sjukdom. Bill Zakrisson fick ta ordförandeklubban och Peter Ekström tog sekreterarpennan. Vi slutförde styrelsemötet efter en hel del diskussioner. Nu får vi invänta årsmötet och se hur det blir. Valberedningen verkar ha gjort ett snabbjobb så vi får nog ihop en ny styrelse.

Renoveringen av våra lokaler fortskrider det kommer att bli riktigt fint.

Onsdagsträffen tog lite ovanliga vändningar. Föredragshållaren skulle det vara klart med, men tyvärr så hade han inte en aning och var dessutom upptagen. Bosse hade hittat en cateringfirma i Skärblacka som levererade en suveränt god sjömansbiff. Jag hörde bara berömmande omdömen om maten. Jan Knutsson räddade fortsättningen med en film från Flottans 500 års jubileum. Det är maffigt när hela Marinens musikkår drar på för fullt. Det blev en bra kväll utan föredrag.

Den 22/11 var vi 21st som hade lite träning inför jul. Frukost bestående av risgrynsgröt, skinkmacka, ägg och naturligtvis kaffe. Som vanligt så drog Bosse i det mesta. Alla blev nog mätta och nöjda.

Tyvärr så har vi stått flaggvakt och hedrat två avlidna medlemmar. Vi har fått bra beröm men fortsätter det så här så minskar medlemsantalet katastrofalt.

Den 1 december var den årliga julgröten. En nyhet, landgång, sedan följde det gamla programmet kaffe och underhållning av Sven-Erik Mars. Därefter följde dragningen av skinklotteriet. Sju stycken skinkor från Östgötagrisar levererade av

Chefen för Första Ubåtsflottiljen kommandör Paula Wallenburg höll ett mycket uppskattat föredrag. Tack Paula du är välkommen åter!

Charkman som vi har ett mycket bra samarbete med.

Vår nya ordförande fick en idé. Vi har inte fått någon lutfisk, ska vi testa med en lutfisklunch. Sagt och gjort, 21 st tyckte att det var en bra idé så i mellandagarna blev det lutfisk och potatis. Vad jag gjort för ont vet jag inte men jag fick straffkommendering att skala potatisen. Det var länge sen man skalade så mycket potatis. Alla var överens att det skulle bli lutfisktradition.

Januaris månadsmöte var planerat med kommandör Paula Wallenburg som är chef för Första Ubåtsflottiljen. Paula är vår första kvinnliga ubåtschef och första kvinnliga ubåtsflottiljchef. Efter ett vridande och vändande på almanackorna så fick vi ihop en kväll. Torsdagen den 23/1 fick vi ett datum som passade. Vi hade fullsatt. 56 medlemmar plus Rolf och Bitten Åhrberg som hade dispens att komma om dom kunde.

Rolf är tyvärr mycket sjuk. Men det här skulle han gå på och han uppskattade det. Vi har försökt med husmanskost som man får mer och mer sällan. Den här gången blev det kalops vilket blev uppskattat. Efter kaffet så höll Paula sitt föredrag som innehöll allt från de nya ubåtar som hon och marinen väntar på. Vi fick även veta att Ubåtsflottiljen innehåller mycket mer än bara ubåtar och *Belos*. Signalspaningsfartyget *Artemis* och ett antal mindre båtar. Vi har haft många bra föredrag. Det här ligger i det absoluta toppskiktet. Norrköpings Tidningars politiska redaktör var inbjuden. Det resulterade i en hel sida, så han delade nog vår åsikt om hur bra det var. Stort Tack Paula! Du är alltid välkommen tillbaka.

Willy Almborg

Specialist på båtjuridik!

Kostnadsfri kortare telefonrådgivning
www.halleradvokatbyra.se
www.batjuristen.se

+46 (0)520-22 10 20 Häller Advokatbyrå AB, Box 68, 461 22 Trollhättan

HÄLLER
ADVOKATBYRÅ

Norrtälje

Valfångst i sydatlanten 1926–28

Med stöd av dagboksanteckningar och sparade bilder fick vi följa två ynglingars kamp att överleva i Argentina utan pengar. Hur kläderna var vita av lusägg och hur de med plåtburkar tiggde mat på fartyg i Buenos Aires hamn, jagade av polis. Hur de fick jobb på järnvägsbygge i Tucuman långt inne i Argentina, där rättor sprang över dem på nätterna.

I Montevideo fick de till slut jobb på norska valkokeriet Ronald. Väl nere vid Sydshetland i kyla, snöstorm och orkanvindar hörde vi om krocker med isberg så nitar rök och spant knäcktes. Isen skruvade sönder valkokerier. Valbåtar sjönk med man och allt. Det skitiga och jobbiga arbetet att kola valbåtar. Hur de kunde sitta 17 man och röka i valfiskens käft. Det dryga jobbet att släpa valben till kokerierna i land. Hur de plockade 20 000 pingvinägg på vulkanön Deception.

En dag fick de fem valar, nästa åtta. 1928 blev det 204 stycken. Det var blåval, spärval, rätval, knölval och finnval. En blåval kan bli 30 meter lång och väga 160 ton.

Julbord från gymnasiets Restaurangprogram

Ett trettiotal medlemmar kunde njuta av menyn: 4x Sill, Janssons frestelse, Julskinna, Gubb/nubbsallad, Ägghalvor, Slarvsylta, Revbensspjäll, Köttbullar, Prinskorv, Lax, Pastej, Mjukt bröd, Knäcke, Smör, Ost och kex, Vatten och lättöl.

De duktiga skoleleverna fick en gåva och applåderades kraftigt för en ytterst väl-lagad och smaklig spis.

Föreningens kokkar, som så uppoffrande ställt upp i köket varje torsdag, tackades med applåder och en liten gratifikation.

Artificiell intelligens och Nobelpris

Rivstart i Norrtälje! Det blev fullsatt vid ärtsoppsborden när föreningen startade upp vårens torsdagsluncher. Vår medlem Joseph Nordgren förklarade 2024 års Nobelpris i fysik och kemi.

PRISTAGARNA

De nobelpristagare det handlar om är John J. Hopfield och Geoffrey Hinton som belönades med fysikpriset för upptäckter och uppfinningar bakom artificiell intelligens. Kemipriset gick till David Baker för datorbaserad proteindesign, och John Jumper och Demis Hassabis för förutsägelse av proteinstrukturer, baserat på användning av artificiell intelligens.

EFTERLIKNA DEN MÄNSKLIGA HJÄRNAN

Vi fick en genomgång av hur den mänskliga hjärnan fungerar och hur AI-tekniken försöker efterlikna den. I hjärnan finns ca

100 miljarder nervceller hopkopplade med s.k. synapser. I studier 1949 konstaterade Donald Hebb att cellernas kopplingar ändrades i styrka vid inläring. Vissa blir starkare, andra svagare och mönster skapas i hjärnan som motsvarar minnen. Det är det här man försöker bygga tekniken på.

NYTTAN

Vi fick många exempel på användning av AI, bland annat för cancerdiagnostik, och för att möjliggöra vetenskapliga undersökningar som kräver avancerad analys av data. Till exempel experimenten som bekräftade förekomsten av Higgspartikeln som Nobelprisbelönades 2012 och upptäckten av gravitationsvågor från kollisioner mellan svarta hål, även det Nobelprisbelönat 2017, där AI var avgörande för resultatet.

FARAN

Vi blev också uppmärksammade på att AI-tekniken inte bara skapar nya spännande möjligheter utan också innebär risker. Det nämndes en rad sådana, som manipulation genom desinformation, förlust av arbetstillfällen och maktobalans. Också intellektuell degeneration hos människan om vi inte längre behöver anstränga oss intellektuellt, och till och med AI-degeneration då allt existerande material har lästs in och AI själv får hitta på saker att lära sig. Militär användning är ett givet tillämpningsområde med risker, och en eventuell okontrollerad AI med egen agenda kan verka skrämmande.

MÖJLIGHETER OCH RISKER

Joseph hade bett en AI att måla en bild som en lämplig avslutande illustration till föredraget om AI:s möjligheter och risker.

Eleverna från restaurangprogrammet i samband med julbordet, film om Vira bruk samt medlemmen Joseph Nordgren som berättade om Nobelpristagarna och AI.

Vira Bruk

Vi såg en film om Vira Bruk, om Klingsmeder, Svärdfejare, Slipare, Bajonettfilare och Fästsmeder. Största vapenproduktionen hade man enligt skrivna källor år 1683 med 12 669 Manskapsvärjor, 1 000 Amiralitetsvärjor och 113 Hirschfångare (ett kortare sidovapen). Det fanns 12 härdar i stora smedjan när det var högkonjunktur på vapentillverkning.

Vapensmidet pågick in på 1800-talet då produktion av bruksföremål, som liar, yxor och hackelseknivar tog över. Idag huserar konstsmeder som gör inredningsdetaljer och bruksföremål.

Här hade Greta Garbo sitt genombrott när (sener i) Gösta Berlings Saga spelades in i stora smedjan. Där finns kvar en inskription som ska föreställa Gösta Berlings gravsten.

På somrarna uppför man här Viraspelen, som utspelar sig på 1750-talet.

Vira är ett omtyckt utflyktsmål med den vackra miljön och möjlighet att smörja kråset med välsmakande rätter, som finns beskrivna i den vackra boken *Wira – en matig historia*.

Diskussion i namnfrågan

På grund av den mycket diskuterade frågan om föreningens namnbyte, skickades en enkät ut till alla lokalföreningens medlemmar och det kallades till extra möte där frågan diskuterades.

Styrelsen måste ju i demokratisk ordning veta vad medlemmarna anser i frågan. Med en förkrossande majoritet på 92% anses att namnet ska behållas med stöd av de motiveringar styrelsen arbetat fram och som presenteras på annan plats i tidningen – inskickat av vår ordförande.

Göran Hedberg (text och foto).

Stockholm

Rapport från FM Stockholm

Tisdagen den 12 november samlades vi i Örlogshemmet för en ny typ av aktivitet: Romprovning. Nej det var varken löjrom eller torskrom som stod framför oss, utan den ädla sjömansdrycken rom. Provningsleddes av Lars Renbjør som har skrivit en bok om rom och har en egen importfirma. Lars hade hållt upp fem exklusiva märken i de glas som stod framför oss och inledde med ett föredrag om dryckens historia. För att få kallas rom och exporteras till oss måste den vara gjord på sockerrör och detta ”gräs” har från Asien via Kanarieöarna 1493 importerats till ön Hispaniola av Columbus. Det visade sig att växten trivdes utomordentligt i det karibiska klimatet och eftersom Europa gärna ville ha socker började växten odlas lite överallt i regionen och en mängd sockerbruk anlades. Sockerröret odlas sedan dess i Sydamerika, Centralamerika liksom på öar i Indiska oceanen som till exempel Mauritius och La Réunion. Sockerexporten var mycket lönsam men sedan kom krig mellan England och Frankrike emellan och i Västindien fick man svårt att få avsättning för sitt socker. Och då kom någon på att jäs sockerrörsmelassen och tillverka sprit av den – och rommen föddes. Den rom som kommer ur destillationsanläggningarna är färglös och trots att den tillverkats av socker innehåller den inte något socker. Sockret omvandlas nämligen under jäsningsen till alkohol. För att göra drycken ”drickvänlig” finns det tillverkare som tillför socker under lagringen, men den typen av rom ingick inte i vår provning. ”Råsprit” som kommer ur destillationsanläggningen bör lagras på ekfat, helst inte längre än 7 år. Varför? Jo alkoholen kryper igenom trä. Detta är inte något stort problem i vårt kalla klimat, men där sockerrören odlas är det varmt och avdunstningen kommer i vissa fall att uppgå till tio procent. (Man kan dock transportera romfaten hit och laga dem här och då kan innehållet

Tv Lars Renbjør med romprovare ovan t.h. Nederst Luciakaffe.

bli flera år äldre. Sådan rom tillverkas till och med i Sverige av tex Vivsta Destilleri och HARREL utanför Norrköping).

Innan rommen tappas på fat har de nya ekfaten först bränts invändigt med en gasbrännare varvid träet blivit svart. I det färdiga fatet har man sedan oftast lagrat vin och när detta tappats återfylls faten med rom. Under lagringen tar drycken åt sig smakämnen och färg från träet. Detta och mycket mer berättade Lars liksom romanekdoter och bakgrunden till bruket att i bland annat den brittiska flottan dela ut en romranson till sjömännen varje dag. Bakgrunden är inte så romantisk. Efter en tid till sjöss blev dricksvattnet ombord i fartygen dåligt och för att inte bli sjuka drack man rom, gärna med limefrukt i för att undvika skörbjugg. Efter det intressanta föredraget blev det dags att provsmaka rom från olika öar och regioner. Nog tyckte vi att alla var bra, utom kanske inte det sista glaslet. Det innehöll Navy Rhum, d.v.s. den dryck sjömännen fick hålla till godo med. Det brittiska krigsministeriet köpte inte in några exklusiva varianter, men sjöfolk är ju härdade och står ut med det mesta. Efter ett intres-

sant föredrag och en lyckad provning avtackades Lars med en bok. Vi brukar ju ge våra föredragshållare en flaska med något välsmakande innehåll, men det hade ju varit som att bjuda bagarbarn på bröd.

Sålunda fyllda av kunskap om rom blev det den 1 december dags att borda m/s *Birka Gotland* för Lille Jul, föreningens traditionella julbordskryssning. Också detta år hade vi glädjen att se kamrater från våra grannföreningar som gäster ombord. Det blev en trevlig kryssning med julmat och sång. Inte minst från fyra skönsjungande damer från Nynäshamn-föreningen (välkomna åter 2025!).

Den 10 december avslutades arbetsåret med luciakaffe i Örlogshemmet. Alltid fullsatt så det gällde att anmäla sig tidigt. Vid luciakaffet bjuder föreningen på kaffe med hembakat bröd och glögg. För insatsen vid bakugnen stod som vanligt Eva och Lars-Erik Gahmberg. Till er riktar vi som åt lussekatter och kakor ett stort tack!

Krister Hansén

Region Väst

Göteborg

Kamrater!

Sedan föregående nummer har följande hänt som bedömts vara av intresse för FM-medlemmar på andra breddgrader och longituder i landet.

Från mitten av november kom den sedan länge planerade om- och tillbyggnaden på gårdssidan med ny entré och nya toaletter igång. Arbetena inleddes med schaktning och dragning av avlopp med mera. Markplattan armerades, gjöts och stomresning ägde rum.

December och januari

På grund av pågående byggarbeten under december med avslutning under januari har det varit stora begränsningar för verksamhet i Marinstugan. För att kröna bygg-

nadsarbetena så avslutades januari med en så kallad ”taklagsfest” den 23 januari (borde nog kallats ”invigningsfest”).

I alla händelser så kunde vi inte ta emot alla som ville vara med. Vi gästades naturligtvis av nyckelpersoner från byggpersonalen men främst våra egna medlemmar. Totalt 80 personer var anmälda men på grund av sjukdom blev det 75. Det blev trångt men med de nya smalare borden gick det att genomföra denna fest på ett utmärkt sätt. Vår källarmästare Nils Carlsson,

T.v. Stomresningen pågår. Foto: H Utstrand, i mitten taklagsfest/invigningsfest i Marinstugan med sång av FMG Sångkör. Foto: L-E U, T.h. ordförande Claes Strömvall i montern på båtmässan.

vår köksmästare Tony Almsätter och vår webmaster Anders Andersson med flera deltog i köks- och serveringsbestyren. Allt hade förberetts av de nämnda plus flera frivilliga skötte servering och annat med den äran. Denna kväll var det inte ärtsoppa utan makalösa kalvfärsbiffar med champinjonsås och potatisgratäng och det hela avslutades med en mumsig chokladpastill större till kaffe eller te för de som så önskade. Måltiden var en kulinarisk sensation. Vilket köksgång, eller?!!

i slutet av januari blev Båtmässan i Göteborg (Svenska Mässan) det som dominerade verksamheten med monterbygge 30/1 och slutjusteringar den 31/1 på förmiddagen, pressvisning mellan 12 och 16 samt VIP-kväll 17 till 21 där inbjudningar gått ut till hugade spekulanter på dyrgripar.

I år hade vi förstärkts med Jagaren Småland, Maritiman och Sjöofficerssällskapet i Göteborg. Det innebar att det mestadels var gott om kamrater i montern som var större än tidigare och nu var belägen nära träbåtsutställarna.

Februari

I skrivande stund vet jag inte hur många som sökte medlemskap i FM Gbg men måhända kring 15 intresserade lämnade in sina ansökningar och många gick hem för att fundera och kanske några till slog till från hemmen. Vi får snart veta.

Nästa klubbafton äger rum den 27 februari i Marinstugan. Sjömannen/sjökaptenen och författaren David Aldman är vår gästföreläsare vid denna klubbafton. David kommer att berätta om sina 20 år till sjöss, hur han av en slump hamnade på världens

starkaste ankarhanterare, blev expert på att flytta oljeriggar och skrev en äventyrsroman om livet till sjöss. Född i Västervik men numera bosatt i Göteborg. En troligtvis intressant kväll.

Övrigt

Sedvanliga onsdags- och söndagsmöten mellan 09 och 11 utom under storhelgerna. Där medlemmar träffas otvunget till kaffe eller te och tilltugg med samtal om sådant som rör kamraterna och ofta handlar om NATO, Ukraina eller kriget mellan Israel och Hamas/ Hizbollah eller händelser i andra delar av världen och i Sverige.

Fler bilder kommer i Pejlingar.

För FM Göteborg

Lars-Erik Uhlegård

Redaktör Pejlingar

Halmstad

Vasa 1628

Under två klubbaftonar har vi i en fantastisk film av Anders Wahlgren och med Anders Welin som ciceron tagit del av historien om regalskeppet Vasa. Vi har fått en bild av Stockholm och de människor som vid denna tid bodde och arbetade där. Skeppsvarvets alla yrkesmän presenterades och inte minst skeppsbyggaren själv: Henrik Hybertsson de Groot från Holland.

Skälet till att Vasa byggdes, liksom till att den svenska flottan under 1600-talets början rustades mycket kraftigt, var den rådande politiska situationen. Kampen om herraväldet på Östersjön stod mellan Sverige och Danmark, och den svenska flottan var både en förutsättning för och ett resultat av de vidlyftiga krigsoperationerna som kännetecknar tiden.

Gustaf II Adolf beställde ett fartyg som skulle bli det mest väl bestyckade i Östersjön. Med sina 48 24-punds kanoner och 16 kanoner av mindre kaliber skulle hon injaga fruktan och skräck bland fientliga fartyg. Att hon genom vikten av denna be-

Bilder från klubbaftonarna med föredragshållare och ett glatt gäng i byssan! styckning blev rank vägade ingen meddela regenten...

Vasa byggdes för krig, men också för att imponera på fienden och visa makt.

Men detta fick hon aldrig uppleva. Hon

sjönk efter sex och en halv kabellängds segling på sin jungfrufärd den 10 augusti 1628...

Leif Leihed

Lysekil

I väntan på våren planeras det inför årets begivenheter. Kalendarier börjar att fyllas med diverse aktiviteter. 1 april öppnar vi upp vår klubbstuga f.d. Lotsukiken. Värmen har varit avstängd över vintern för att spara på utgifterna och vattnet stänger vi p.g.a. frysriskan. Årsmötet äger rum fredagen 23 mars i LSSG.s klubbstuga, där det blir sedvanlig skaffning och ett intressant föredrag. Under våren ska vi få till en utflykt till någon marin sevärighet. I maj-juni planerar vi för den årliga räkkryssningen. Det blir även arbetsdagar i klubbstugan då vi ska underhålla både stugan och våra marina föremål. Info kommer att läggas in på hemsidan och meddelas via sms och mail. Nu ser vi fram emot en fin vår och sommar.

Denna fina bogserbåt Harry fick jag beskåda vid besök i Lysekil i somras. Harry byggdes 1887 på AB Atlas i Gävle med ursprungsnamnet Korsnäs 1 och ägs nu av Föreningen L. Laurin i Lysekil. Korsnäs 1 byggdes för Korsnäs AB som ångfartyg för att bogsera fartyg, prämar och timmer. Hon såldes 1950 till en företagare i Stockholm och ångmaskinen ersattes då av en Skandia tändkulemotor. Byggdes om och döptes till Arne för att bli bogserare på Mälaren. År 1952 såldes hon vidare till Sand & Grus AB Jehander i Stockholm och fick namnet Munsö. År 1974 köptes hon av Andersson & Co i Lilla Edet och döptes då till det nuvarande Harry. Harry köptes 1984 av Uno Lundberg i Göteborg, som sålde bogseraren till Föreningen L. Laurin 1993 för att bli museifartyg. Fartyget är k-märkt. Källor: Wikipedia och www.laurin.se Foto Ingmar Elofsson

Ängelholm

Här kommer ännu en bulletin från idyllen Ängelholm. En av pärlorna i staden är den Kajuta som inrymmer Flottans Män. Där händer det saker av de mest skiftande slag. Sedan förra inslaget härifrån, det uteblev på grund av något oförklarligt misstag från en av medlemmarna, har t ex vi fått en ny inneboende. Till dubbel glädje för både dom och oss. Ängelholms schackklubb. Om intelligensen höjts eller sänkts får någon bedöma.

När vintermörkret lade sin filt över oss i höstas var det som vanligt en ärtmid dag som stod på programmet. Uffe som är vår store mästare på mat skulle fixa detta. Lättare sagt än gjort. Gula ärtor fanns inte att uppbringa. Gula ärtor odlas främst på Öland och heter Clara. Nu är det brist. Skörden minskade med 41 % på grund av torka. Uffe fick utnyttja alla kända kontakter för att kunna servera oss denna delikatess.

Ett av föredragen som vår eminente ordförande lyckats ordna handlade om *Älvsnabbens* långresa i Västerled. Berättare var Bosse Cederholm. För mig som inte har någon erfarenhet av stora båtar var det en ganska imponerande resa. Den ägde rum 1962–63 och anlöpte bland annat Azorerna, Trinidad, Acapulco, LA och San Francisco. Borde ha gått genom Panamakanalen antar jag. Nu är hon skrotad.

Ännu ett föredrag levererades av Jan Tornerhjelms och det hade stor anknytning till Sveriges pärla, Skåne. Det handlade om slaget vid Helsingborg i februari 1710. Två härar, en dansk under Rantzau och en svensk under Magnus Stenbock. Kanske han som i Helsingborg pekade med svärdet mot Helsingör. 14 000 man i båda och

Vår guide, chieften Christian Andersson, vid vårt studiebesök ombord i m/s AURORA 2024-10-29. På bilden visar han ett av de fyra propellerarrangemangen. Christian var ett bevis på att vi har kunnigt och engagerat sjöfolk i Sverige

i den svenska fanns 4000 ryttare. Och antagligen lika många hästar. Inte så lätt att hitta föda åt alla. Stenbock vann och sedan dess är Skåne svenskt. Fast många önskar nog att vi var danskar. Apropå häst hade ingenjörtrupperna i Sverige häst fram till 1958 (ca). Jag ryckte in 1960 så jag är inte beriden.

Vi hann också med flera utlandsresor under hösten. Vi ”dubbelturade” med Öresundslinjens elektrifierade färja m/s *AURORA*. Vi gjorde nog fyra dubbelturer en dimmig dag. Ett välkommande studiebesök, då chieften tog emot oss och visade färjan från mast till köl. Därefter intog 13 nöjda deltagare restaurangen och njöt av den välagade lunchbuffén.

I skydd av mörkret skulle sedan ett julsamkväm ordnas. Midvinternattens köld var på intet vis besvärande men hindrade heller inte diverse värmande dryck till skinkan, prinskorven och sillen. Kvällen framskred i gemytlig anda, inte minst kun-

de detta tillskrivas de deltagande damerna och deras fägring stor. Ordf hade sammanställt ett s k quiz som vi tävlade i. Priser till de förtjänta var flaskor med äpplemust gjord från äpplen som skördats på träden i Kajutans trädgård. Mycket goda ätäpplen men denna gång hade någon varit på bettet och skördat för mustens skull. Utöver ordf och kassören har den tongivande Uffe hållit sin hand över Kajutan och verksamheten däri. Söndagsfrukostarna är en högtidsstund. Där borde medlemmarna vara fler. De som inte kan leva så flott kan där hitta en generös frukost av stor kvalitet.

Nu blickar vi framåt mot ett nytt år. Vad Trump kan ställa till med veta vi icke men jag är en stor pessimist därvidlag. Eländet kan lätt spilla över Östersjön och det vore inte bra. Men i Kajutan råder ännu fred och endräkt.

Vid pennan

Hans Otto

Region Syd

Karlshamn

Under senhösten har vi bland annat fått ett föredrag om vår fantastiska hamn i Karlshamn, närmare bestämt i Stilleryd. Det är en energiamn med terminaler med ett djup på 13,3 meter som kan ta emot 245 meter långa fartyg. Hamnen har en lagringskapacitet på 450 000 m³ flytande gods. Hamnen har tre RoRo ramper för rullande färjetrafik till Litauen och färjorna som avgår och ankommer varje dag tar både last, trailers och passagerare.

Det finns även möjlighet till en torrbulkshantering på en hamnyta på 1 000 000 m² och en magasineringsyta på 45 000 m². Tågtrafiken är omfattande. Flera godståg ankommer och avgår dagligen och från en rangerbangård utanför hamnområdet finns spår fram till kajerna. Två av våra medlemmar jobbar extra med koppleriverksamhet med flytande gods, namnet till trots så kopplar de och lossar slangar till och från fartygen till lagringsutrymmen i land.

I december bjöd föreningen medlemmarna på julbord med traditionellt luciatåg och salen lystes upp av nio nyputsade kandelabrar. Det dukades fram många olika sorters sill som en del medlemmar hade lagat samt skinkmacka och ris a la Malta. Efter maten blev det musikunderhållning med allsång och snapsvisor och kvällen avslutades med stillanatt. Jens sjöng och Johan spelade kornett. Vår eminente bartender i tomteluva njöt av musiken, Under januari fick vi lyssna till ett föredrag om atros och benskörhet och summan av föredraget var sök hjälp, kolla bentätheten och TRILLA INTE.

Bengt Mars

Julbord med traditionellt Luciatåg. Foto: Bengt Mars

Stillerydshamnen är idag en av södra Sveriges största hamnar. Foto: Ingmar Elofsson.

Malmö

November månads möte 2024 gick helt i HMS *Älvsnabbens* färvatten. En månad tidigare blev vi inbjudna att besöka FM Ängelholm och lyssna på deras medlem Bosse Cederholm, som skulle berätta om Älvsnabben och hans aspirantresa 1962–63. Det blev bara Stefan Leo med sin sambo som anammade inbjudan och de blev mycket imponerade av Bosses föredrag i Ängelholmarnas trevliga stuga. Så vi bjöd in Bosse att hålla samma föredrag för oss i Malmö, och det ville han gärna.

Vi behövde inte ångra oss. Bosse har stor erfarenhet och kunskap om *Älvsnabben* efter sin aspirantresa 1962–63 och ef-

ter att sedan varit bl.a. KO och SLO på resan 1972–73. Plus att han levtt ett långt liv i flottan. Han höll oss fullt koncentrerade i ca 1,5 timme med att berätta om allt runt detta legendariska fartyg och hur livet ombord var på långresorna. Äbn beställdes av flottan den 20 oktober 1942, sjösattes redan den 19 januari 1943 och levererades till flottan den 9 maj 1943. Imponerande snabbt! Men hon behövdes ju i de dystra tider som rådde då.

På de 25 långresorna mellan 1953 till 1980, varav två var världsomseglingar, var hon som ett eget litet samhälle för de ca 260–270 man ombord. Det fanns t.ex. tre

Ordförande Jörgen Persson och Bosse Cederholm

separata kök, kockar, bagare, frisör, tandläkare, läkare, skraddare och en pastor. Allt detta för att utbilda de ca 100 kadetterna till dugliga sjömän, men även för att visa svenska flaggan och stödjä svensk industri i utlandet. Till detta behövdes även en stor nyckelbesättning för att allt skulle fungera.

Från vänster Camilla Garin, Malou Hasselhuhn, Ronny Hultman och Lena Hultman samt till höger Stefan Leo med sitt operaföredrag.

Läs gärna mer om *Älvsnabben* och hennes långresor på <https://alvsnabben.se/>.

De senaste åren har vi alltid julbord med cateringmat på decembermötet. Denna gång bjöd vi också in våra respektive, men bara tre nappade på vår inbjudan, så vi blev totalt sexton personer denna kväll. Det hela inleddes med mingel med glögg och pepparkakor i vår lilla lokal. Sedan satte vi oss till bords och Stefan Leo drog igång en sång som alla fått texten till. Det var "Skånsk Madavisa". Därefter blev det kö till bordet med all julmaten. En del kunde även ta en snaps, eller två, och flera snapsvisor framfördes under stort jubel.

Innan vi skulle ta oss an *Ris a la Maltan* drog Stefan igång sitt föredrag, som dittills varit hemligt, för han visste inte om dess

innehåll skulle få våra råbarkade flottister att inte vilja komma... Föredraget hette "A night at the opera" och handlade om olika operor, dess kompositörer och berömda sångare. Stefan har i sin ungdom jobbat som ljusstekniker på Malmö Opera, och det var under dessa år som han fick göra avbrott för att rycka in i flottan 1977–78. Vi fick både se och höra videoklipp med vackra och roliga arior från de mest kända operorna som t.ex., *La Traviata*, *Aida*, *Così fan tutte*, *Tosca*, *Carmen*, *Turandot* och *Don Giovanni*. Stefan hade även med sig sin bärbara vevgrammofon och spelade arian "Una furtiva lagrima" från operan *Kärleksdrycken*. Det var en stenkaka från 1950 med vår världsberömda Jussi Björling som fyllde lokalen med välljud.

Efter *Ris a la Maltan* blev det lotteri på de många vinster som vi hade denna kväll. Det var ett flertal inslagna paket. Och dessutom flera av vår f.d. medlem Johnny Ekdahls många träarbeten i form av ljusstakar och servettringshållare med runda servettringar av hopflätat tunt rep. Kvällens turpar blev Ronny och Lena Hultman som vann på alla sina 6 lotter! Efter lotteriet fortsatte Stefan, på begäran, att visa videoklipp och berätta om fler operor och kvällen slutade inte förrän en bit efter 22-tiden, så föredraget uppskattades! Vi önskade varandra en God Jul och Gott Nytt År och skildes åt. Nästa gång vi ses blir inte förrän årsmötet den 24 februari 2025.

Stefan Leo

Västervik

En något kulen kväll i oktober 2024 fick vi möjligheten att göra ett studiebesök på ett av Västerviks just nu mest framgångsrika företag, Windy Scandinavia AB. Vi togs emot av företagets ekonomichef J-H Stibe som gav oss ett varmt välkomnade med gott kvällsfika. Jan-Henrik berättade om det norskägda företaget och deras, minst sagt, framgångsrika resa, sedan starten 1966.

Idag finns huvudkontoret och det mesta av produktionen i Västervik, men man har även viss produktion på två platser i Polen. Och nu snackar vi verkligen BÅTAR! Eller snarare YACHTER! Största båten som idag tillverkas i Västervik, är en 60-fotare och den går, så klart på export, framför allt till USA och Karibien. Det är ju vanligen där miljardärerna finns som kan ha tillgång till de mellan 12 och 15 miljonerna som krävs för att bli ägare av en Windybåt i den här klassen. Till detta tillkommer ett antal miljoner för få den i det utförandet och med den utrustning som köparen önskar. Sedan tillkommer så klart kostnader för besättning och kanske några som fixar ma-

Windys fabrik i Västervik där Storebro tidigare hade sin båttillverkning. Inom en snar framtid kommer området att byggas ut med ny monteringshall för att kunna tillverka båtar upp till 70 fot istället för dagens 60 fot.

ten och drinkarna? "Kuttersmycket" ingår inte heller i priset.

Tillverkningen av en båt i den här klassen tar ungefär fyra månader och sker endast på beställning. Produktionen i fabriken i Västervik sker i två skift och antalet anställda är cirka 125, inklusive kontorspersonal och konstruktörer. Totalt antal an-

ställda, inklusive anställda i Polen, är 200.

Givetvis tillverkas "vanliga båtar" också, mer anpassade för marknaden i Norden. Dessa byggs löpande och levereras till båtförsäljare utifrån efterfrågan.

Det finns stort behov av utbildad personal, särskilt finsnickare och elektriker. Företaget har nära samarbete med Västerviks

Premiärvisning av Windys SR44SX vid Slotsholmen i Västervik, 2022. Foto: Andreas Johansson, Västerviks-Tidningen. Till höger Windys ekonomichef J-H Stibe som hade en intressant genomgång kring hur företaget startat och hur man arbetat sig upp till att idag vara ett av de riktigt stora tillverkarna av lyxbåtar, med kunder över hela världen.

gymnasium där det erbjuds utbildningar för dessa yrken. Eleverna erbjuds lärlingspraktik hos företaget, och efter avslutad utbildning finns stora möjligheter till fast anställning vid Windys fabrik i Västervik.

Efterfrågan på lyxbåtar växer och därför kommer företaget under 2025 att utöka fabriken med en ny monteringshall på samma område. En tillbyggnad på 2 000 kvm, inkl. en del bi-tytor. Den nya hallen innebär att man kommer att kunna tillverka båtar upp till 70 fot, men för det krävs såklart även nyanställningar och man räknar med

att utöka personalstyrkan med runt 70 personer – en utmaning i sig när det idag råder brist på framför allt finsnickare.

Efter Jan-Henriks genomgång av företaget blev vi guidade runt i monteringshallen, en imponerande och spännande rundvandring. I monteringshallen råder fotoförbud men på företagets hemsida, www.windyboats.com finns en del att se. Även på Youtube ligger en del filmer som kan vara kul att se för den som vill veta mer om Windys båttillverkning. Sök på "Windy Scandinavian Boats". Men, för oss som

bor i Västervik finns ibland möjlighet att se båtarna i sitt rätta element då man provkör dem på Skeppsbrofjärden, innan slutlig leverans till kund.

Tack till J-H Stibe för en intressant kväll och för att vi fick en inblick i en värld som man knappt ens trodde existerade – förutom på film! Vi kan förstå att Windy Scandinavia AB satt lilla Västervik på världskartan i alla fall när det gäller tillverkning av lyxbåtar.

/Barbro Bewernick

Växjö

Som vanligt har vi våra tisdagsmöten första tisdagen i månaden då vi samlas kring fikabordet för att umgås med våra kamrater. Vi brukar vara mellan 15 och 25 deltagare varje gång.

Mellan tisdagsmötena har vi även andra aktiviteter av olika slag. Två stora evenemang har gått av stapeln sedan sist.

Lillejul

Årets "Lillejul" gick av stapeln med ett 30-tal påmönstrade besättningsmän som snabbt intog sina drabningsplatser. När det blåstes till skaffning försåg sig både styrbords och babords vakt med julbordets alla läckerheter. Drycker av bästa och ädlaste slag serverades till alla i besättningen och efterhand kom de sedvanliga sjömansvisorna igång. "Fjärden, Röda havet, Än en gång därän" och många fler hördes runt backlagsbordet. Det var ett uppsluppit sällskap som framåt aftonen debarkerade för att uppsöka sina kojplatser och törna in.

Årsmöte 2025

Det var kallat till årsmöte i marinstugan och ett 25-tal medlemmar med respektive hade samlats. Dagordningen var stadgeenligt utformad och godkändes av de försam-

Klubbmästaren Jan Hjortsberg övervakar grytorna och delar av vad som serverades under lillejul.

lade. Styrelsen redogjorde för verksamheten under året. Kassören och revisorerna fick därefter föra sin talan och allt gillades av årsmötet och styrelsen beviljades därför ansvarsfrihet.

En av de sista punkterna på dagordningen var val av styrelse och övriga funktionärer. Valberedningens förslag var omval för samtliga utom stugfogden Conny Erlands-son som av sagt sig och därför avtackades för sin förtjänstfulla gärning. Till ny stugfogde valdes Kjell Sandgren.

Årsmötet avslutades med utdelning av förtjänstmärken till Karin och Mats Friman och veteranmärken till Nils-Georg Folkesson och Lennart Samuelsson för sina 20-åriga medlemskap i FM Växjö.

Efter årsmötet blev det traditionsenlig skaffning med pytt i panna, stekt ägg och rödbetor. Till kaffet serverades som vanligt f.d. ordföranden Sten Svenssons goda semlor som la sig som bomull kring hjärtat. Tack Sten!

Bengt Carlsson

Överst t.v. årsmötespresidiet med sekreteraren Karin Friman och ordföranden Ove Engkvist vilka båda omvaldes, öbverst t.h. mötesdeltagare, nederst t.v. ordförande Ove Engkvist t.v. delar ut veteranålen till Lennart Samuelsson och Nils-Georg Folkesson t.h. som fyller 90 år 2025 samt söutlöigen Stens goda fastlagsbullar prydda med ankare.

In memoriam

Kjell Värnbrink

Kjell Värnbrink, tidigare ordföranden för Flottans Män Ängelholm har seglat ut på det åttonde havet. Kjell avled på juldagen 2024 i en ålder av 83 år och en dag.

Efter avslutad värnplikt som motorman i Isbrytaren *Ymer I*, och sjöpraktik i handelsflottan, studerade Kjell till Sjöingenjör i Härnösand.

Kjell blev en aktad chief i Skandinaviska Handelsflottorna. Kjell var vår ordförande under åren 2000-2006. Han utvecklade vår verksamhet och förhandlade både med Ängelholms kommun och Försvarsmakten så att vi kunde friköpa vår fastighet, samt fick fina museiföremål till vår fastighet.

Vi minns Kjell som en lugn, trygg och allmänbildad kamrat och vän.

Bertil Lundvall
Ordförande
Flottans Män Ängelholm

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år

Sten-Åke Lundin 1930-04-07 LoF Norrtälje

90 år

Björn Thorman 1935-04-14 LoF Stockholm
Robert Norberg 1935-05-08 LoF Nynäshamn
Hans-Kristian Molander 1935-05-14 LoF Kalmarsund
Lars-Åke Svenheden 1935-05-16 LoF Nynäshamn
Ingvar Utterström 1935-05-25 LoF Lysekil
Kerstin Wahlberg 1935-05-27 LoF Haninge
Juri Selling 1935-06-03 LoF Karlshamn
Göran Stenholm 1935-06-18 LoF Karlshamn
Maud Biärsjö 1935-06-21 LoF Stockholm
Rolf Halle 1935-06-21 LoF Kalmarsund
Stellan Nilsson 1935-06-27 LoF Växjö
Thorolf Euström 1935-06-27 LoF Trelleborg
Christer Heilborn 1935-06-30 LoF Gotland

85 år

Lennart Bresell 1940-04-02 LoF Stockholm
Inge Andersson 1940-04-08 LoF Jönköping
Bo Svenvik 1940-04-12 LoF Västervik
Carl Löfving 1940-04-15 LoF Göteborg
Henrik Werner 1940-04-16 LoF Karlskrona
Jan-Eric Tollezon 1940-04-18 LoF Stockholm
Eje Wählstedt 1940-04-21 LoF Stockholm
Karl Hellgren 1940-04-28 LoF Karlshamn
Gert Tarstad 1940-05-04 LoF Halmstad
Bengt Näsman 1940-05-10 LoF Sundsvall
Tore Gardelin 1940-05-13 LoF Ängelholm
Gustaf Myhrman 1940-05-15 LoF Stockholm
Leif Gunnarsson 1940-05-16 LoF Ängelholm
Melker Lindmark 1940-05-22 LoF Kalmarsund
Göte Björkdahl 1940-05-25 LoF Lysekil
Bo Ekenberg 1940-05-31 LoF Ängelholm
Frank Rosenius 1940-06-02 LoF Stockholm
Malte Strandh 1940-06-02 LoF Norrköping
Bengt Thunstedt 1940-06-12 LoF Stockholm
Roland Karlsson 1940-06-16 LoF Lysekil
Sven-Bertil Berthilsson 1940-06-18 LoF Karlskrona
Lars Gustafsson 1940-06-20 LoF Halmstad
Rolf Zachrisson 1940-06-22 LoF Växjö
Sune Johansson 1940-06-25 LoF Västervik
Sture Kriström 1940-06-28 LoF Sundsvall
Bo Nilsson 1940-06-29 LoF Karlshamn
Dag Åshage 1940-06-29 LoF Karlskrona

80 år

Hans Fredriksson 1945-04-01 LoF Göteborg
Krister Axelsson 1945-04-03 LoF Stockholm
Olle Håkansson 1945-04-03 LoF Gotland
Jan Sjölin 1945-04-08 LoF Stockholm
Göran Silvander 1945-04-10 LoF Halmstad
Hans Blomqvist 1945-04-11 LoF Stockholm
Lars-Inge Wideklint 1945-04-11 LoF Växjö
Jan-Erik Hansson 1945-04-14 LoF Karlskrona
Ragnar Johansson 1945-04-14 LoF Halmstad
Anders Österlund 1945-04-19 LoF Norrköping
Kay Victorin 1945-04-19 LoF Malmö
Per Erlandsson 1945-04-21 LoF Haninge

Bengt Sjögren 1945-04-29 LoF Stockholm
Benny Westin 1945-04-30 LoF Sundsvall
Björn Wallmert 1945-05-01 LoF Karlskrona
Torbjörn Hallerdal 1945-05-04 LoF Stockholm
Christer Svensson 1945-05-05 LoF Halmstad
Lars Lindebäck 1945-05-07 LoF Lysekil
Dag Wisjö 1945-05-08 LoF Halmstad
Carl-Erik Thoraeus 1945-05-09 LoF Stockholm
Anders Andersson 1945-05-11 LoF Göteborg
Einar Wilhelmsson 1945-05-15 LoF Göteborg
Lennart Sandinge 1945-05-17 LoF Lysekil
Maritha Johansson 1945-05-19 LoF Karlshamn
Gunilla Sjöblom-Högfeldt 1945-05-20 LoF Sundsvall
Kjell Larsson 1945-05-20 LoF Haninge
Lars Hansson 1945-05-24 LoF Göteborg
Roland Larsson 1945-06-02 LoF Västervik
Stefan Sundberg 1945-06-06 LoF Lysekil
Yngve Jakobson 1945-06-07 LoF Göteborg
Jan Waldeck 1945-06-09 LoF Norrköping
Hans Juhlin 1945-06-12 LoF Stockholm
Bertil Sahlin 1945-06-17 LoF Halmstad
Kenneth Nyström 1945-06-20 LoF Karlskrona
Bertil Jönsson 1945-06-22 LoF Trelleborg
Anders Gustafson 1945-06-23 LoF Norrköping
Kent Nilsson 1945-06-24 LoF Härnösand

75 år

Sören Sjölander 1950-04-04 LoF Göteborg
Lars Johnson 1950-04-05 LoF Stockholm
Pär Jaegerfalk 1950-04-08 LoF Stockholm
Thomas Eliasson 1950-04-09 LoF Göteborg
Lars Hägg 1950-04-10 LoF Sundsvall
Lars Sjölund 1950-04-14 LoF Sundsvall
Jan Nygren 1950-04-15 LoF Stockholm
Jan Eric Knutas 1950-04-19 LoF Göteborg
Mats Andersson 1950-04-19 LoF Göteborg
Ulf Engstrand 1950-04-21 LoF Göteborg
Stefan Dahl 1950-04-28 LoF Trelleborg
Thomas Åhlberg 1950-05-11 LoF Lysekil
Magnus Hultdt 1950-05-15 LoF Stockholm
Göran Löfgren 1950-05-22 LoF Karlskrona
Rune Heed 1950-05-23 LoF Varberg
Göran Sjödel 1950-06-05 LoF Göteborg
Ulf Åkerstedt 1950-06-06 LoF Ängelholm
Christer Eklöf 1950-06-11 LoF Göteborg
Bo Ringdahl 1950-06-14 LoF Karlshamn
Tommy Andersson 1950-06-17 LoF Växjö
Leif-Arne Ljungholm 1950-06-26 LoF Göteborg

70 år

Christer Larsson 1955-04-05 LoF Lysekil
Stefan Johansson 1955-04-07 LoF Lysekil
Lars Pilgren 1955-04-18 LoF Stockholm
Robert Fredriksson 1955-04-23 LoF Jönköping
Robert Laineste 1955-04-25 LoF Norrtälje
Per Håkan Söderholm 1955-04-29 LoF Stockholm
William Gillemar 1955-05-03 LoF Norrtälje
Anders Mårtensson 1955-05-06 LoF Karlskrona
Dan Hay 1955-05-19 LoF Varberg
Bengt-Erik Andersson 1955-05-25 LoF Västerås

Martin Gullberg 1955-06-02 LoF Ängelholm
Lars Bergendorff 1955-06-07 LoF
Antonio Grimaldi 1955-06-08 LoF Västerås
Thomas Ericsson 1955-06-12 LoF Södertälje
Claes Smith 1955-06-20 LoF Göteborg
Per Runesson 1955-06-26 LoF Växjö

65 år

Peter Cullemark 1960-04-06 LoF Haninge
Michael Lindgren 1960-05-04 LoF Härnösand
Anders Levén 1960-05-07 LoF Göteborg
Thomas Engevall 1960-05-11 LoF Haninge
Magnus Bergman 1960-05-13 LoF Stockholm
Anders Vikdahl 1960-06-01 LoF Sundsvall
Lars Gelderman 1960-06-05 LoF Karlskrona
Jonas Jansson 1960-06-12 LoF Karlskrona
Martin Harnevie 1960-06-19 LoF Lysekil
Anders Björk 1960-06-23 LoF Göteborg

60 år

Örjan Molander 1965-04-05 LoF Kalmarsund
Magnus Mimer 1965-04-06 LoF Stockholm

Joakim Sköldebrink 1965-04-07 LoF Ängelholm
Staffan Sjöberg 1965-04-13 LoF Malmö
Niklas Stamborg 1965-04-14 LoF Stockholm
Magnus Viklund 1965-05-19 LoF Härnösand
Christer Norman 1965-06-06 LoF Södertälje
Evert Andersson 1965-06-22 LoFGöteborg

55 år

Jörgen Lindström 1970-04-04 LoF Stockholm
Mathias Steininger 1970-04-13 LoF Södertälje
Lars Adelbertson 1970-04-21 LoF Södertälje
Johnny Johansson 1970-05-06 LoF Stockholm
Marcus Hultqvist 1970-05-13 LoF Stockholm
Mats Käll 1970-05-30 LoF Haninge
Thomas Hultman 1970-06-09 LoF Stockholm
Erik Einarsson 1970-06-30 LoF Göteborg

50 år

Hans Bergsten 1975-06-01 LoF Stockholm
Daniel Lindqvist 1975-06-16 LoF Stockholm

40 år

Henrik Karlsson 1985-04-02 LoF Nynäsham

Nya medlemmar

Vi hälsar följande 40 (!) medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Peter Malmborg

Göteborg

John Hallberg
Bertil Kärnefelt
Benny Olausson
Claes Sandberg
Ragnar Wallerstedt

Halmstad

Torbjörn Malmkvist
Henrik Olsson
Anders Welin

Haninge

Urban Ivarsson
Peter Nyberg

Härnösand

Bengt Jansson
Göran Wijklund

Kalmarsund

Mikael Hultzén Bank
Per Malmquist
Sven Persson
Mats Peter Åkesson

Karlshamn

Birgitta Sandegren
Pierre Svenningsson

Karlskrona

Stefan Engdahl
Peter Johnsson

Malmö

Lars Enoksson
Roland Ros

Norrköping

Charles Eriksson
Mats Gustavsson
Willand Ringborg
Kjell-Ove Söderström

Norrtälje

Hans Malmström
Mats Unosson

Stockholm

Fredrik Cavalli-Björkman
Ronny Erhardsson
Jonas Ericson

Ulf Hansson
Jens Jenslin
Christer Klinth

Varberg

Jan Finnäs
Per Johansson

Västervik

Ulf Qviberg

Ängelholm

Christer Hägg
Bert Owe Nelson

Utöver dessa finns ytterligare 26 preliminära medlemmar som anmält sitt intresse sedan slutet av november 2024 som förhoppningsvis blir fullvärdiga medlemmar inom kort!

Prislista för annonsering i tidskriften "Flottans Män"

Typ/plats	Storlek (bredd*höjd)	Pris
Omslagets baksida	210 * 240 mm	8 000 SEK
Helsida	172 * 256 mm	6 500 SEK
Liggande halvsida	172 * 128 mm	3 250 SEK
Stående halvsida	256 * 83,5 mm	3 250 SEK
Stående kvartssida	83,5 * 128 mm	1 700 SEK
Liggande kvartssida	172 * 64 mm	1 700 SEK
Liggande mindre sida	172 * max 50 mm	1 000 SEK

Detaljer och övriga villkor såsom material mm i form av text/bilder dialogiseras med formgivaren på e-post annonser@flottansman.se Flottans Mäns tidning är befriad från moms.

Debattinlägg från Flottans Mäns lokalförening i Norrtälje

Flottans Män - Vårt namn då, nu och i framtiden

Örlogstradition

Förbundsstyrelsen trycker på: ”Att behålla symboler och märken är ett viktigt sätt att vårda vår historia och arv från 1935 helt i enlighet med vår devis ”Örlogstradition”. (Flottans Män, Nr 4 2024, sid. 27)”. Såväl flaggan/fanan och ankaret har funnits med Flottans Män sedan start, om än i annan tappning. Officiellt eller inte så har det utvecklade ankaret med tross och försett med lagerkrans sedan det infördes på kavajen, den vita skjortan, den V-ringade marinblå tröjan och kepsen med rätta betraktats som föreningens märke. Med ankare i mössan... och så vidare står symbolen för föreningens ursprung och tanke; sjön, sjömanslivet och rikets sjöförsvaret. Med anledning av förbundsstyrelsens uttalande är det beklagligt att ankaret inte står som officiell symbol för Flottans Män. Det hade varit att bevara örlogstradition. Flaggan är mer symbol för försvarsmakten som helhet.

Den moderna flottans historia leder tillbaka till 1500-talet, närmare bestämt den 7 juni 1522, då de tio örlogsskeppen som Gustav Vasa köpt av handelsmän i Lübeck ankrade upp i Slätbaken utanför Söderköping. Det datumet räknas som svenska Kungliga flottans födelse.

Detta faktum till trots, ”slår sig marininstaben för bröstet”, reser minnesstenar och ger ut en bok med titeln *Marinen 500 år*. Det är ju ren lögn, ja ”Fake News” väl i klass med Donald Trumps, när det är Kungliga flottan som firar 500-årsjubileum. Det här är inte att bevara örlogstradition.

Det finns flera exempel på där örlogstradition fått stå tillbaka för tvivelaktigt agerande. Flottans musikkår har sina anor från 1500-talet, Kungliga flottans födelse. Då anställdes ett antal musiker för musiktjänst inom flottan. Under de följande århundradena verkade musiken vid Stockholms örlogsstation i olika former och mindre ensembler fanns anställda för att spela på flottans fartyg. Över tid utökades ensemblerna och 1862 sattes Kungliga Flottans musikkår upp. Under 1960 till 1990-talet drabbades Kungliga Flottans musikkår, ja i princip all militärmusik i Sverige av nedläggningshot och faktiska nedläggningar. Musiken överlevde till del genom civil verksamhet under flera olika huvudmän. När militärmusiken återuppstod på 1990-talet var det tyvärr som Marinens musikkår inte som Kungliga Flottans musikkår. Med dessa långtgående traditioner från 1500-talet har musikkåren en viktig roll som kulturbärande örlogstradition. Detta till trots finns den nu inte längre utan har ersatts av Marinens musikkår. Det här är inte att bevara örlogstradition.

Marinen

Kungliga flottan är det ena av de två vapen-slagen inom svenska marinen som består av stridande förband, våra fartygsförband med underhållsresurser. Flottans strids-

fartyg består av korvetter, minröjningsfartyg, minfartyg och ubåtar. Det andra vapenslaget är amfibiekåren tidigare kustartilleriet. Kustartilleriet bildades 1901 efter beslut av kung Oskar II.

Sverige har en örlogsflotta med fartyg anpassade för att hävda Sveriges territoriella integritet och svenska intressen samt för att genomföra sjöfartsskydd huvudsakligen i närområdet men även utanför närområdet, som till exempel i Medelhavet utanför Libanon (UNIFIL) och utanför Afrikas horn (EUNAVFOR operation ATALANTA). Sverige är ett av få länder med egen utveckling och produktion av avancerade ubåtar, korvetter och mindre fartyg avsedda för kustnära miljöer.

År 1908 hade kustartilleriet blivit ett operativt vapenslag och därför ändrades namnet Flottans stab till Marininstaben. Här kommer för första gången namnet marinen in som ett samlande begrepp för de två vapenslagen flottan och kustartilleriet.

Det kommer idag uttalanden från Försvarsmaktens olika informationsavdelningar så som att marinens segelfartyg utbildar, marinens fartyg övar, marinen eskorterar svenska NATO-styrkor. Som om marinen, som samlande begrepp, i sig hade operativa stridande förband. I själva verket är det ju flottans segelfartyg skonerna Gladan och Falken som utbildar sjömän i grundläggande sjömanskap, flottans fartygsförband genomför övningar och flottans korvetter ur 3:e och 4:e sjöstridsflottiljen eskorterar svenska NATO-styrkor till operationsområdet.

Trots att Försvarsmakten 2024 gick in i en ny kommandostruktur, menar vi, är synen på operativa enheter relevant. Det är den för operationens genomförande ansvarige chef, i Sverige eller NATO, som får sig tilldelat ett antal enheter för genomförandet. De tilldelade resurserna består, i sjöförsvarets fall, av hela flottiljer, divisionen eller enskilda örlogsfartyg. Ombord på dessa örlogsfartyg är det ”Flottans glada gossar och tjejer” som genomför operationen/striden inte marinen.

I samband med diskussioner om ett eventuellt namnbyte för Flottans Män hörs inte sällan argumentet ”vi är ju alla mariniärer” som om det vore en korrekt benämning på all personal som återfinns under det samlande begreppet marinen, vilket är helt fel.

Mariniär är en tidigare, från 1700-talet, använd benämning på en person som anställdes av örlogsflottan för tjänstgöring i garnisonstrupperna vid flottan, ett slags basförsvarsförband, alltså dagens soldater. Alla i marinen är ju inte soldater, eller hur!

Lag och förordning

I Lag (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar, framgår att: 1§ I denna lag (GSS-lagen) finns särskilda bestämmelser om arbetstagare som är anställda som gruppbefäl, soldater och sjömän i Försvarsmakten.

Kontinuerligt tjänstgörande anställda sjömän är militära tjänstemän som är tidsbegränsat anställda med stöd av kollektivavtal eller med stöd av GSS-lagen.

Sjöman omfattar alltså både genuset Man och Kvinna. Det är enkelt uttryckt en kvinna eller man som arbetar på ett fartyg. Att det heter sjöman och inte sjökvinnna beror på att det förr i tiden bara var män som utbildade sig till sjömän. När nu kvinnor gjort entré i yrket är också de sjömän. Utbildningen till sjömansyrket finns lagstadgat i flottan genom lag, förordning samt Försvarsmaktens föreskrifter, interna bestämmelser och handböcker.

I det civila finns utbildning till sjöman på olika gymnasieskolor i Sverige. En av dem ligger på Långholmen i Stockholm och heter Sjömansskolan, utan någon tanke på genus.

Rekrytering

Förbundsstyrelsen argumenterar för att överlevnaden för Flottans Män ligger i ett namnbyte syftande till att kunna rekrytera unga män och kvinnor i aktiv tjänst

även i Försvarsmakten utanför flottan men även civilt (Förbundsordförande, presentation av frågan om namnbyte, bland annat vid lokalföreningsbesök). Vi menar att man fiskar efter medlemmar i fel vatten.

I Flottans Män Norrtälje tillämpar vi redan den ”rekryteringsbasen”, det vill säga alla som vill är välkomna. Erfarenheter från våra olika rekryteringskampanjer visar entydigt på att unga män och kvinnor som är mitt i arbetslivet trots visat intresse vill avvakta medlemskap till de närmar sig pension. De medlemmar vi lyckats rekrytera ligger i, eller har just passerat, det åldersläget. Reflektera över vid vilken ålder du och dina kamrater i lokalföreningen blev medlemmar.

Dessutom, om Förbundsstyrelsens argumentation är korrekt skulle vi nu ha ett tillflöde av medlemmar från flottans yngre manliga sjömän i aktiv tjänst, och så är det ju inte, eller hur!

Olle Jansson

Ordförande Flottans Män Norrtälje

Riksförbundets ordförande svarar

Ur kurs?

Artikeln från Olle Jansson och Norrtäljeföreningen är häpnadsväckande på många sätt. Trots påpekade om en rad sakfel och missförstånd (i en tidigare version av artikeln) med Olle Jansson på telefon och mail är den så gott som oförändrad till sitt innehåll, om än något friserad.

Går man dessutom ut hårt och anklagar marinstaben (och därmed indirekt marinchefen) för "ren lögn, ja Fake News" kan det nog vara lämpligt att säkerställa att de förhållanden man lägger fram som argument i sig håller för en granskning. Det är inte är fallet.

Det finns därför skäl att påpeka vad som är direkt felaktigt och vad jag anser är misstolkningar och/eller vanföreställningar i det som Norrtälje skrivit.

- Vår symbol med den tretungade flaggan fanns redan det år vi bildades, då omgiven av en kätting, inte en tross som nu. Trossen har funnits i vart fall sedan 1967. Ankaret finns också, bland annat på flaggor, slipsar och tidigare kepsar. Vi har såväl örlogsflagga som ankare som en del av vår Örlogstradition.
- För uttalandet visavi marinstaben rekommenderar jag ordföranden i Norrtälje att be om ursäkt! Man må, om man tycker det är viktigt, ha uppfattningen att det var flottan som firande 500 år. Men är man med i en kamratförening som i sina stadgar anger att man "skall verka för gemenskap och sammanhållning inom Marinen" (även Norrtäljes egna stadgar som f.ö.inte nämner begreppet flottan utan enbart marinen), så ställs det högre krav på ton och stil när man framför sin uppfattning.
- Från att militärmusiken i Sverige i princip varit helt nedlagd mellan åren 1971 och 1993 återstartades musikkåren i Karlskrona under Marinbas Syd som

bildats 1990 när Örlogsbasen och Blekinge Kustartilleriförsvar slogs samman. Namnvalet var då lätt och har också varit angörande för musikkårens möjlighet till överlevnad därefter.

- Alla marina förband leds idag av Marinstaben, i såväl grund- som krigsorganisation (även kallad kommandostrukturen). Det finns inga separerade ledningar för "flottan" respektive "amf".
- Marinens underhållsresurser är samlade i två basbataljoner, en i ost och en i syd ("divisionslag" eller specifika underhållsdivisioner finns inte längre) där bägge bataljonerna stödjer både "flottan och amf".
- Skonerterna tillhör Sjöstridsskolan, ett maringemensamt förband, och de tillhör således marinen. SSS har verksamhet i såväl Karlskrona som på Berga.
- Begreppet mariniär har jag, i min snart 45-åriga karriär nästan bara hört landkrabbor använda, ytterst sällan någon ur marinen om sig själv eller om kollegorna.
- Att alla sjömän kallas just sjömän har jag och nog de allra flesta sjömän oavsett kön inget emot. Men, man måste vara mer än lovligt naiv om man tror att argumentet "-Men det heter ju sjöman!" övertygar kvinnor eller personal ur amf som kanske tvekar att gå med i en förening med namnet "Flottans Män."
- Förbundsstyrelsen tror inte alls att det ska komma en flodvåg av medlemsansökningar av yngre personer vid ett namnbyte. Men, vi är övertygade om att vi kommer att kunna attrahera fler personer än i idag och även dagens unga på sikt när de blivit äldre och har tid att engagera sig. Utan tillräcklig nyrekrytering överlever vi inte som förening i den form vi har nu!

Thomas Engevall/Förbundsordförande

Avlidna kamrater

Helge Alamaa, JÄMJÖ

Född den 11 mars 1947, Avliden den 7 februari 2025

Lars Blomqvist, HELSINGBORG

Född den 21 oktober 1939, Avliden den 28 augusti 2024

Kurt Ekstrand, HANINGE

Född den 15 juni 1927, Avliden den 30 januari 2025

Rune Forssén, HALMSTAD

Född den 18 april 1947, Avliden den 25 februari 2025

Stig Helgersson, VÄSTERVIK

Född den 24 maj 1939, Avliden den 7 december 2024

Kent Hermansson, ÖSMO

Född den 9 januari 1945, Avliden den 1 december 2024

Gösta Håxell, HANDEN

Född den 15 januari 1935, Avliden den 28 december 2024

Leif Johansson, HALMSTAD

Född den 27 april 1940, Avliden den 7 januari 2025

Tore Larsson, LIDKÖPING

Född den 7 juni 1957, Avliden den 20 december 2024

Leif Lindenhag, BILLDAL

Född den 15 maj 1936, Avliden den 11 januari 2025

Leif Ljunglund, ARLÖV

Född den 27 april 1941, Avliden den 16 januari 2025

Sven Magnander, HELSINGBORG

Född den 11 november 1946, Avliden den 2 december 2025

Bengt-Olof Nilsson, ÅKERSBERGA

Född den 1 juni 1948, Avliden den 31 januari 2025

Eric D. Nilsson, STOCKHOLM

Född den 4 december 1927, Avliden den 15 februari 2025

Curt Nord, NACKA

Född den 30 juni 1952, Avliden den 28 september 2024

Anders Porshammar, KARLSKRONA

Född den 23 mars 1944, Avliden den 20 december 2024

Bruno Sandås, TULLINGE

Född den 14 augusti 1938, Avliden den 10 januari 2025

Sonny Spurr, TRELLEBORG

Född den 2 september 1950, Avliden den 15 februari 2025

Ingvar Svensson, KALMAR

Född den 26 november 1942, Avliden den 20 juli 2024

Håkan Söderlindh, NORRTÄLJE

Född den 23 februari 1941, Avliden den 13 december 2024

Alf Thorson, VARBERG

Född den 12 september 1933, Avliden den 18 februari 2025

Kjell Värnbrink, VEJBYSTRAND

Född den 24 december 1941, Avliden den 25 december 2024

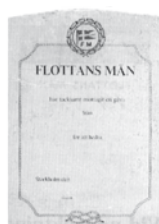
Ulf Westerberg, NORRKÖPING

Född den 5 februari 1937, Avliden den 22 november 2024

Håkan Westerlund, NYNÄSHAMN

Född den 26 september 1943, Avliden den 26 december 2024

**Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@flottansman.se
Vice förb.ordf	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Sekreterare	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kassör	Magnus Bergman					
Medlemsregister	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	076-7786870	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson, suppleant: Bengt Randevåg

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSÉN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@flottansman.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Krister Hansén, suppleant: Jan Berglöw

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	gotland@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinstugan Gotlandsresor/Scandic Visby, Färjeleden 3,			621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	079-334 18 98	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	haninge@flottansman.se
Norrköping	Bill Zackrisson	070-582 53 53	Reenstiernagatan 88	612 12	NORRKÖPING	bill.zacke@outlook.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-582 53 53	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	norrköping@flottansman.se
Norrköping	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÅDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Jan Berglöw	070-772 05 66	Östgötagatan 62	116 64	STOCKHOLM	jan.berglow@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Bo Luthin	070-315 26 46	Soldatsvägen 13	151 68	SÖDERTÄLJE	luthin67@gmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Antonio Grimaldi	070-532 02 40	Plåtverksgatan 132	724 49	VÄSTERÅS	antonio.carlo.grimaldi@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Lars Sager, suppleant: LarsIngvar Elofsson Memsengrell

Kalmarisund	Roland Stengård	070-811 81 02	Solit	579 71	RUDA	roland.lm@stengard.nu
Karlskrona	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Malmö	Jörgen Persson	070-258 80 02	Vångvägen 9	241 32	ESLÖV	momek556@gmail.com
Trelleborg	Maths Witt	073-418 86 25	St Gertrudsväg 30	231 53	TRELLEBORG	maths.witt@saabgroup.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Ove Engkvist	073-351 48 15	Lobeliovägen 7	352 51	VÄXJÖ	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Eric Knutas, suppleant: Ulf Ängemo

Göteborg	Claes Strömvall	072-522 54 40	Örnehufvudsgatan 17	412 59	GÖTEBORG	claes.stromvall@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Ulf Ängemo	070-350 09 14	Södra vägen 37	302 90	HALMSTAD	ulf.angemo@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Stig Karlén	070-530 91 51	Fortunagatan 44	553 23	JÖNKÖPING	Stigkarlen.sk@gmail.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Van Carlzon	070-428 80 06	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	lysekil@flottansman.se
Varberg	Jan Steinbach	070-632 24 46	Göthriks väg 8	432 98	GRIMETON	varberg@flottansman.se
Föreningslokal:	Gamla Tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 43	VARBERG.	
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Sven Brocks gata 4A	262 64	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 33	ÄNGELHOLM.	angelholm@flottansman.se

